

KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ

MADENCİLİK SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : MAYIS 2026

Raporu Hazırlayan: **Kinşasa Ticaret Müşavirliği**

1. Ülke Pazarında Madencilik Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Orta Afrika'da yer alan Kongo Demokratik Cumhuriyeti (KDC) zengin maden yatakları barındıran, jeopolitik olarak önemli topraklara ev sahipliği yapmaktadır. Özellikle bakır, kobalt ve kısaca T3 olarak bilinen kalay, tungsten ve tantal gibi stratejik minerallerde dünyanın önde gelen üreticilerinden biri olmaya devam etmektedir. Kongo Maden Bakanlığı Madencilik Koordinasyonu Ve Planlama Teknik Birimi'ne (CTCPM) ve ABD Jeolojik Araştırmalar Kurumu (USGS) tarafından yayımlanan son istatistiklere göre, ülke 2025 yılında bakır ve kobalt üretiminde önemli artışlar kaydederken, altın, elmas, kalay, tantal ve tungsten üretiminde de yüksek üretim seviyelerini korumuştur.

A. Bakır

KDC, 2025 yılında Şili'nin ardında ve Peru'nun önünde yer alarak dünyanın en büyük ikinci bakır üreticisi konumunu pekiştirmiştir. Kongo Maden Bakanlığı'na bağlı CTCPM birimi tarafından yayımlanan 2025 Madencilik İstatistikleri Bülteni'ne göre, bakır üretimi ve ihracatı 2025 yılında yaklaşık **3,485,269 metrik tona** ulaşmıştır. Bu üretim 2024 yılında **3.1 milyon ton**, 2021 yılında ise **1.79 milyon ton** seviyesinde gerçekleşmiştir. Sayılar, beş yıl içinde üretimin neredeyse iki katına çıktığını göstermektedir.

2025 yılındaki en büyük bakır üreticisi şirketler şunlardır:

- CMOC Group (Tenke Fungurume + Kisanfu): 747,467 ton
- Kamo Copper SA: 400,185 ton
- Sicomin: 248,394 ton
- Kamoto Copper Company & Mutanda Mining (Glencore): 243,754 ton

Bakır üretimi esas olarak, dünyanın en yüksek tenörlü bakır yataklarından bazılarının bulunduğu Lualaba ve Haut-Katanga eyaletlerinde yoğunlaşmaktadır.

B. Kobalt

KDC, 2025 yılında dünya kobalt arzının yaklaşık %74'ünü sağlayarak dünyanın en büyük kobalt üreticisi olmaya devam etmiştir. USGS Mineral Yearbook 2026 verilerine göre, kobalt üretimi 2025 yılında **230,000 metrik tona** ulaşmış, bu rakam 2024 yılında **226.000 ton** olarak kaydedilmiştir. ARECOMS (Stratejik Mineral Maddelerin Düzenlenmesi ve Kontrolü Kurumu) aşırı arz ve çöken fiyatlar nedeniyle 22 Şubat 2025 tarihinde tüm kobalt ihracatını geçici olarak durdurmuştur. İlk yasak süresi 4 ay olarak açıklanmış, 22 Haziran 2025'te yasak 3 ay daha uzatılmıştır. Eylül 2025'te kota sistemine geçilmiş, 16 Ekim–31 Aralık 2025 için toplam ihracat kotası 18.125 ton olarak belirlenmiştir. 2026 için toplam yıllık kota olan 96.600 tonun 9.600 tonu stratejik rezerv olarak tutulacaktır.

Kongo Maden Bakanlığı Madencilik Koordinasyonu Ve Planlama Teknik Birimi'ne göre resmî olarak beyan edilen kobalt ihracatı, 2025 yılında başlayan yasak ve kota uygulamaları nedeniyle, 2024 yılındaki **198,777 tondan** 2025 yılında keskin bir düşüşle **44,338 metrik tona** gerilemiştir.

C. Altın

2025 yılında Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde toplam altın üretimi **28,202.89 kilograma** ulaşmış olup, bu rakam 2024 yılındaki **27,037.84 kilograma** kıyasla **1,165.05 kilogramlık**, yani yaklaşık %4'lük bir artış anlamına gelmektedir.

KDC'de altın üretimi hâlen ağırlıklı olarak Haut-Uélé Eyaleti'nde yoğunlaşan endüstriyel madencilik faaliyetleri tarafından domine edilmektedir. Endüstriyel üretime esas olarak ülkenin en büyük altın üreticisi olan Kibali Gold Madeni liderlik ederken, zanaatkâr altın madenciliği ülke genelindeki birçok eyalette yaygın şekilde sürdürülmektedir.

2025 yılındaki endüstriyel altın üretiminin dağılımı şu şekildedir:

- Kibali Gold: 25,581.15 kg
- MCCR: 168.47 kg
- Kimia Mining Investment: 67.66 kg
- SOKIMO (Ding Sheng): 65.38 kg

Zanaatkâr altın üretimi 2025 yılında toplam **2,320.22 kilogram** olmuş ve esas olarak aşağıda belirtilen eyaletlerden gerçekleştirilmiştir.

İllere Göre Zanaatkâr Altın Üretimi (2025)

İl	Üretim (Kg)	Zanaatkâr Üretim Payı
Maniema	861.57 kg	37%
Tanganyika	495.16 kg	21%
Bas-Uélé	324.78 kg	14%
Ituri	320.90 kg	14%
South Kivu	171.90 kg	7%
Tshopo	65.68 kg	3%
Haut-Uélé	55.48 kg	2%
North Kivu	17.45 kg	1%
Nord-Ubangi	3.65 kg	0.2%
Kinshasa	2.97 kg	0.1%

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin toplam altın ihracatı 2025 yılında **28,201.14** kilograma ulaşmış ve toplam tahmini değeri 2.28 milyar ABD doları olmuştur. İhracatın ezici çoğunluğu endüstriyel madencilik faaliyetlerinden kaynaklanırken, zanaatkâr altın ihracatı da ülkenin çeşitli eyaletlerinde önemli bir rol oynamaya devam etmektedir.

Endüstriyel altın ihracatı 25,366.42 kilogram olarak gerçekleşmiş ve yaklaşık 1.99 milyar ABD doları ihracat geliri sağlamıştır. Zanaatkâr altın ihracatı ise toplam 2,834.72 kilogram olmuş ve tahmini değeri 286.04 milyon ABD doları olarak hesaplanmıştır.

İllere Göre Zanaatkâr Altın İhracatı (2025)

İl	İhracat Hacmi (Kg)	Zanaatkâr İhracat Payı	İhracat Değeri (USD)
Maniema	1,154.61 kg	41%	USD 125,408,996
Tanganyika	575.30 kg	20%	USD 57,044,339
Bas-Uélé	368.63 kg	13%	USD 32,586,146
Ituri	374.45 kg	13%	USD 38,092,617
South Kivu	231.70 kg	8%	USD 19,108,920
Tshopo	125.26 kg	4.4%	USD 13,410,862
Kinshasa	4.78 kg	0.17%	USD 391,372

2025 yılının Aralık ayında, Tshopo Eyaleti'nden gerçekleştirilen zanaatkâr altın ihracatı DRC Gold Trading SA tarafından yürütülmüş olup, şirket yaklaşık 4.21 milyon ABD doları değerinde toplam 35.55 kilogram altın ihraç etmiştir.

D. Elmas

Elmasın önemli bir kısmı, az sayıda kişinin yararına geleneksel yollarla gizli olarak alınıp satılmakta ve çeşitli çatışmaların kökeninde yer almaktadır. Ancak zamanla elmas ülkenin ana ihracat mallarından biri haline geldiği için bu ürünün ticareti son yıllarda belli bir meşruiyet kazanmıştır. KDC vatandaşları ülke içinde elması iki şekilde alıp satabilme hakkına sahiptir. Madenlerin yakınında yaşayanların doğrudan zanaatkâr madencilerden alışveriş yapma hakkı varken Kinşasa gibi büyük şehirde yaşayan tüccarlar yabancı ihracatçılarla işbirliği yapmaktadır.

Zanaatkâr ve endüstriyel üretim tanımı da net değildir. Madencilik Kanunu'nda zanaatkâr üretim "Kongo uyruklu bir kişinin, sınırlı bir el sanatları işletme alanı içinde, el sanatları aletleri, yöntemleri ve süreçleri kullanarak mineral maddelerin çıkarılmasını ve yoğunlaştırılmasını içeren herhangi bir faaliyet" olarak tanımlanmaktadır. Endüstriyel madencilik, gelişmiş teknolojiler ve makineler kullanılarak yeryüzünden minerallerin ve diğer değerli kaynakların büyük ölçekte çıkarılması anlamına gelir. Keşif, çıkarma, işleme ve geri kazanımı içeren karmaşık bir süreci içerir. Bazı elmas üretimleri BCC (Kongo Merkez Bankası) tarafından zanaatkâr olarak kabul edilirken, önemli ölçüde küçük ölçekli maden üretimleri USGS (Amerika Birleşik Devletleri Jeolojik Araştırmaları) tarafından endüstriyel olarak sınıflandırılmaktadır. Tanımlardaki bu değişiklik, USGS rakamlarında neden endüstriyel elmas üretiminin yüksek olduğunu açıklamaktadır. Bununla birlikte, zanaatkâr ve küçük ölçekli üretim rakamları kayıt dışı oluğu için gerçek seviyenin önemli derecede altında çıkmaktadır. Bu büyük kayıt dışı hacim, elmas fiyatları düştüğünde birçok küçük ölçekli üretim yerinin kapanması ve işçilerin diğer sektörlerde iş aramak zorunda kalmasıyla sonuçlanmaktadır.

2025 yılında Kongo Cumhuriyeti toplam **8,127,875.47 karat** elmas üretmiştir. Zanaatkâr madencilik ezici üstünlüğünü koruyarak toplam ulusal üretimin beşte dördünden fazlasını oluştururken, endüstriyel ve yarı endüstriyel faaliyetler üretimin daha küçük bir kısmını temsil etmiştir.

Elmas üretimi şu şekilde dağıtılmıştır:

- Zanaatkâr madencilikten: 6,910,621.88 karat (% 85.02)
- Endüstriyel madencilikten: 1,205,951.69 karat (% 14.84)
- Yarı endüstriyel madencilikten: 11,301.90 karat (%0.14)

Endüstriyel elmas üretimi esas olarak üç şirket tarafından gerçekleştirilmiştir:

- Société Anhui Congo d'Investissement Minier (SACIM): 1,097,451.33 karat (%91)
- Minière de Bakwanga (MIBA): 75,556.39 karat (%6)
- BIHSIU SARL: 32,943.97 karat (%3)

İllere Göre Zanaatkâr Elmas Üretimi (2025)

İl	Üretim (Karat)	Zanaatkâr Üretim Payı
Kasaï-Oriental	6,492,010.45	93.94%
Kasaï-Central	312,536.89	4.5%
Kasaï	93,463.63	1.35%
Tshopo	8,198.76	0.1%
Kwango	2,549.62	0.04%
Sankuru	979.20	0.01%
Lomami	847.00	0.01%
Kongo Central	22.55	0.0003%
Nord-Ubangi	7.48	0.0000%
Tshuapa	6.30	0.0001%

2025 boyunca toplam zanaatkâr üretim 6,910,621.88 karat olarak gerçekleşmiştir.

Nitekim, KDC'nin toplam elmas ihracatı 2025 yılında 9,104,631.22 karata ulaşmış ve yaklaşık 57.19 milyon ABD doları ihracat geliri sağlamıştır.

İhracat şu şekilde dağıtılmıştır:

- **Zanaatkâr madencilik ihracatı:**
 - 7,962,765.62 karat
 - İhracat değeri: 44.38 milyon ABD doları
- **Endüstriyel madencilik ihracatı:**
 - 1,141,865.60 karat
 - İhracat değeri: 12.80 milyon ABD doları

Bu rakamlar, özellikle ülkenin başlıca elmas üretim bölgesi olmaya devam eden Kasaï bölgesinde, Kongo elmas sektöründe zanaatkâr madenciliğin büyüklüğünü göstermektedir.

E. 3T Mineralleri Üretimi (Kalay, Tantal ve Tungsten)

KDC, "3T mineralleri" olarak adlandırılan kasiterit (kalay cevheri), koltan (kolombo-tantalit) ve volframitin (tungsten cevheri) minerallerinde dünyanın başlıca üreticilerinden biridir. Bu stratejik mineraller esas olarak ülkenin doğu ve güneydoğu eyaletlerinden, özellikle Maniema, North Kivu, South Kivu, Haut-Katanga, Haut-Lomami, Lualaba ve Tanganyika bölgelerinden çıkarılmaktadır. 3T sektörü; küresel elektronik, yarı iletkenler, batarya teknolojileri ve endüstriyel üretim tedarik zincirlerinde kritik bir rol oynamaktadır.

3T'nin KDC'nin doğusunda işlenen birçok savaş suçunun kökeninde olduğu iddia edilmekte, bu yüzden kan mineralleri olarak da anılmaktadır. Aslında, bu mineraller hala herhangi bir düzenleme veya güvenlik denetimi olmadan zanaatkâr madencilikle çıkarılmaktadır. Silahlı gruplar tarafından kontrol edilen madenlerde, tehlikeli çalışma koşulları, çocuk işçiliği, cinsiyet ayrımcılığı, şiddet ve çevre kirliliği gibi olumsuzluklar hâkimdir.

KDC sahip olduğu bu kaynakların Ruanda gibi ülkeler üzerinden üçüncü ülkelere aktarıldığını, kaynaklar sınır dışına yasa dışı yollarla çıkarıldığı için ülkenin hak kaybına uğradığını dile getirmektedir.

➤ **Kasiterit (Kalay Cevheri)**

Kalay, esas olarak kasiteritte bulunan hafif, erimesi kolay bir metaldir. Elektronik endüstrisi için dünyanın önde gelen lehimleme montaj malzemeleri üreticilerinden biri olan AIM Solder tarafından, Çatışmasız Kalay Girişimi (CFTI) kapsamında üretilen ilk kalay partisinin 2012 yılında Güney Kivu'daki Kalimbi madeninden çıkarıldığı bildirilmiştir. Maden, Kongo hükümeti, Birleşmiş Milletler, Alman Jeolojik Araştırmalar Kurumu ve sivil toplum kuruluşu PACT temsilcileri de dâhil olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen çalışmalardan sonra 'çatışmasız' kategorisine alınmıştır. Uluslararası Kalay Araştırma Enstitüsü'nün (ITRI) Kalay Tedarik Zinciri Girişimi (ITSCI) tarafından izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Kalay tüm dünyada çıkarılmaktadır ancak ana operasyonlar Çin, Tayland, Endonezya, Peru ve Bolivya'da yürütülmektedir. KDC ve Ruanda'nın her ikisinde de kalay ve tungsten madenleri bulunmaktadır.

2025 yılında toplam kasiterit üretimi 47,787.58 metrik tona ulaşmıştır; bunun 33,044.27 tonu endüstriyel üretimden, 14,743.31 tonu ise zanaatkâr üretimden kaynaklanmıştır. Toplam 652,676,915 ABD doları tutarında 46,251.72 ton kasterit ihraç edilmiştir.

Endüstriyel üretim başlıca şu şirketler tarafından gerçekleştirilmiştir:

- Alphamin Bisie Mining (North Kivu)
- MMR (Mining Mineral Resources SARL)
- KMC (Kalima Mining Company)
- Crown Mining
- UC

Konsantre üretimine ek olarak KDC, 2025 yılında MMR şirketi aracılığıyla rafine kalay metali ihraç etmiştir. Toplam 54.50 milyon ABD doları tutarında 3,147.22 ton kalay metali ihraç edilmiştir.

➤ **Koltan (Kolombo-Tantalit)**

Tantal, koltandan elde edilen bir metaldir. KDC ve Ruanda, dünyanın önde gelen üreticileri arasında yer almaktadır. Diğer büyük üreticiler arasında Brezilya, Çin ve Avustralya bulunmaktadır. Koltan, akıllı telefonlar, yarı iletkenler, bilgisayarlar, havacılık ekipmanları ve gelişmiş elektronik cihazların üretiminde temel bir bileşen olması nedeniyle KDC'nin en stratejik minerallerinden biridir.

2025 yılında toplam koltan üretimi 1,434.17 metrik ton olarak gerçekleşmiştir. Bunun 171.02 tonu endüstriyel üretimden, 1,263.15 tonu ise zanaatkâr üretimden elde edilmiştir.

Endüstriyel koltan üretimi başlıca MMR, UC, Crown Mining gibi şirketler tarafından gerçekleştirilmiş, toplam 23,695,273 ABD doları tutarında 1,018.11 ton koltan ihraç edilmiştir.

➤ **Volframit (Tungsten Cevheri)**

Tungsten, çok yüksek erime noktasına sahip sert, dayanıklı bir kimyasal elementtir ve volframit isimli minerallerden elde edilir. Burada KDC'nin önemli miktarda volframit yatağına sahip olduğunu hatırlatmakta fayda vardır. Toz, külçe, tel, çubuk ve levha gibi çeşitli ürün formlarında işlenen tungsten, endüstriyel makineler, savunma ve havacılık teknolojileri ve yüksek performanslı elektroniklerde kullanılmaktadır. Çin, yıllık 64.000 ton tungsten ile küresel üretimin %83'ünden fazlasını gerçekleştirmektedir. Rusya ve ABD de önemli rezervlere sahiptir.

KDC'de volframit üretimi tamamen zanaatkâr yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Toplam üretim 2025 yılında 213.15 tona ulaşmıştır. Katanga eyaleti en çok tungsten ihraç eden eyalettir. Toplam 1,344,294 ABD doları tutarında 94.51 ton volframit ihraç edilmiştir.

F. Çinko, Kurşun, Gümüş ve Kadmiyum

KDC ayrıca eski Katanga bölgesindeki bakır madenciliğinin yan ürünleri olarak çinko ve buna bağlı mineraller olan kurşun, gümüş ve kadmiyum üretmektedir. Çinko üretiminin **2025 yılında yaklaşık 209,141.87 ton** olduğu tahmin edilmektedir ancak üretim miktarı uluslararası emtia fiyatları ve yatırım döngülerine bağlı olarak dalgalanmaktadır.

G. Lityum

KDC henüz ticari ölçekte bir lityum üreticisi olmamakla birlikte, Tanganyika Eyaleti'nde bulunan Manono Lityum madeni dünyanın en büyük geliştirilmemiş sert kaya lityum yataklarından birine sahiptir. Proje, lityumun elektrikli araç bataryaları, yenilenebilir enerji depolama sistemleri ve gelişmiş elektronik üretiminde kullanılan kritik bir mineral olması nedeniyle küresel enerji dönüşümü açısından stratejik kabul edilmektedir.

Sektör tahminlerine göre Manono yatağı, **400 milyon metrik tondan** fazla lityum içeren cevhere sahiptir ve bu durum onu dünyadaki bilinen en büyük spodümen lityum yataklarından biri hâline getirmektedir. Proje, batarya minerallerine yönelik küresel talebin artması nedeniyle uluslararası yatırımcıların ilgisini çekmiştir.

Bununla birlikte, büyük potansiyeline rağmen Manono projesinin geliştirilmesi son yıllarda ciddi gecikmelerle karşı karşıya kalmıştır. Madencilik sektörüne ilişkin son raporlara göre yatırımcılar arasında süregelen hukuki anlaşmazlıklar, mevzuattaki belirsizlikler, finansman zorlukları ve yerel topluluklarla artan gerilimler, keşif aşamasından endüstriyel üretime geçişi yavaşlatmıştır. Yerel halk, proje uygulamasındaki gecikmeler, sınırlı ekonomik fayda ve istihdam olanakları ile toplumsal kalkınma taahhütlerine ilişkin belirsizlikler nedeniyle giderek artan şekilde memnuniyetsizlik ifade etmektedir.

Eyalet	Maden / Hammadde
Bandundu	Elmas, yağ, kaolin, kil.
Aşağı Kongo	Boksit, piroşit, kireçtaşı, fosfat, vanadyum, elmas, altın, bakır, kurşun, çinko, manganez, mermer, siyah ve pembe granit, kaya tuzu, demir, alçı kili, talk, silika, kaolin, baryte, petrol şisti.
Ekvator	Demir, bakır ve ilgili mineraller, altın, elmas, kireçtaşı, kaolin, kil, granit, niyobyum, aşı boyası
Kasai Oriental	Elmas, demir, gümüş, nikel, kalay, kil, krom, kobalt, bakır, altın, kaolin, talk pudrası
Kasai Occidental	Elmas, altın, manganez, krom, nikel, kil, kobalt, platin, bakır, demir, kaolin, kurşun
Katanga	Bakır ve ilgili metaller, kobalt, manganez, kireçtaşı, uranyum, kömür, niyobyum, altın, platin, lityum, talk, tantal, wolfram, çinko, kil, bizmut, kadmiyum, germanyum, kasiterit, demir, granit, alçitaşı, kaolin, monazit, tuzlu su, beril (zümrüt), safir.
Kuzey Kivu	Altın, niyobyum, tantalit, kasiterit, beril, tungsten, manganit, kil, bastnaesit, kömür, granit, monazit, niyobyum, platin, wolfram, tantal
Güney Kivu	Altın, niyobyum, tantalit, kasiterit, safir, amblyogonit, gümüş, kil, bastnaesit, beril, bizmut, diamante, diatomit, monazit, wolfram, çinko, tantal
Maniema	Kalay, elmas, kasiterit, altın, amblyogonit, lityum, kil, bakır, demir, kaolin, manganez, kolumbiyum, kurşun, talk, tantal, wolfram
Kinşasa	Kil, silika, kaolin, arkozik kumtaşı

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Kongo Ulusal Emtia Fiyatları Komisyonu (Commission nationale des mercuriales) tarafından yayımlanan fiyat bültenine göre 28 Nisan - 3 Mayıs 2026 tarihleri arasındaki dönemde Kongo Demokratik Cumhuriyeti tarafından ihraç edilen çeşitli minerallerin fiyatları uluslararası piyasalarda artış göstermiştir. Bir önceki haftanın (21-26 Nisan 2026) fiyatlarıyla karşılaştırılan fiyatlar aşağıdaki gibidir:

Ortalama fiyatlar

Mineral	Önceki Fiyat (21–26 Nisan 2026)	Güncel Fiyat (28 Nisan–3 Mayıs 2026)	Birim	Trend
Bakır	12,836 ABD doları	13,177 ABD doları	Ton Başına	Artış
Çinko	3,303 ABD doları	3,437 ABD doları	Ton Başına	Artış
Kalay	48,231 ABD doları	50,147 ABD doları	Ton Başına	Artış
Kobalt	55,604 ABD doları	55,604 ABD doları	Ton Başına	Stabil
Altın	153.87 ABD doları	155.28 ABD doları	Gram Başına	Artış

Bakır fiyatları, elektrik enerjisi kullanımının yaygınlaşması, yenilenebilir enerji altyapısının gelişmesi ve endüstriyel iyileşmeye bağlı güçlü küresel talep sayesinde ton başına 13,000 ABD doları eşiğini aşmıştır. Kalay fiyatları da elektronik endüstrisinden gelen sürekli talep nedeniyle önemli ölçüde artmış, altın, uluslararası ekonomik belirsizlik ortamında güvenli liman olarak yükseliş trendini sürdürürken, kobalt fiyatları incelenen dönemde stabil kalmaya devam etmiştir.

Kongo Ulusal Emtia Fiyatları Komisyonu'na göre, 14-19 Nisan 2026 dönemi için gümüş fiyatı gram başına 2.74 ABD doları olarak tahmin edilmektedir. Bu rakam, bir önceki hafta (7-12 Nisan 2026) gram başına 2.81 ABD doları olarak işlem görmüş ve uluslararası piyasalarda hafif bir düşüş yaşanmıştır.

SACIM (Anhui Kongo Madencilik Yatırım Şirketi) uluslararası piyasalarda doğal elmas fiyatlarındaki sürekli düşüşe rağmen şirket, ortalama elmas satış fiyatında iyileşme kaydetmiştir. 2024 yılında karat başına ortalama 9.63 ABD doları olan fiyat, 2025 yılında karat başına yaklaşık 11 ABD doları seviyesinde istikrar kazanmadan önce, şirket tarafından karat başına 11.38 ABD dolarına yükseltilmiştir. Bu seviye, aynı dönemde karat başına 7.4 ABD doları olarak tahmin edilen endüstriyel elmaslar için küresel ortalama fiyatın önemli ölçüde üzerinde kalmıştır.

Lityum karbonat fiyatı, Kasım 2022'de ton başına yaklaşık 81,360 ABD dolarından, Şubat 2024'te ton başına 20,782 ABD dolarına gerilemiş, ardından Eylül 2025'te ton başına 11,000 ABD dolarının altına ve Mart 2026'da ton başına 10,000 ABD dolarının altına düşmüştür. Bu önemli düşüş, lityum piyasasında küresel arz ve talep arasındaki giderek artan dengesizliği yansıtmaktadır.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

❖ EITI Kapsamındaki Kamu Şirketleri

N°.	İSİM	KISALTMA	VİLAYET
1	MMG Kinsevere (ex Anvil Mining Concentrate Kinsevere) (MMG (ex-AMCK))	MMG	Haut-Katanga
2	CNMC HUACHIN MABENDE MINING SA	CNMC HUACHIN MABENDE MINING	Haut-Katanga
3	COMPAGNIE MINIERE DE KAMBOVE	COMIKA SARL	Haut-Katanga
4	COMPAGNIE MINIERE DE MUSONOIE GLOBAL	COMMUS	Lualaba
5	CONGO COBALT CORPORATION SARL	CCC SARL	Haut-Katanga
6	COMPAGNIE DE TRAITEMENT DES REJETS DE KINGAMYAMBO	METALKOL SA	Lualaba
7	MUTANDA MINING	MUMI	Haut-Katanga
8	LA CONGOLAISE D'EXPLOITATION MINIERE SA	COMINIÈRE SA	Tanganyika
9	LA MINIERE DE KALUMBWE MYUNGA	MKM	Lualaba
10	SOCIETE AURIFERE DU KIVU ET DU MANIEMA SA	SAKIMA SA	Maniema
11	SOCIETE COMMERCIALE LA MINIERE DE KISENGE MANGANESE	SCMK-Mn	Lualaba
12	SOCIETE DE DEVELOPPEMENT INDUSTRIEL ET MINIER DU CONGO SARL	SODIMICO	Haut-Katanga
13	SOCIETE D'EXPLOITATION DE KIPOI SA	SEK	Haut-Katanga
14	SOCIETE KAMKIS MINING SPRL	SKM	Kinşasa
15	SOCIETE MINIERE DE BISUNZU	SMB	Kuzey Kivu

16	SOCIETE MINIERE DE KILO-MOTO	SOKIMO	Haut-Uélé
17	SHITURU MINING CORPORATION	SMCO	Haut-Katanga
18	SOCIETE IMMOBILIERE DU CONGO	SIMCO	Haut-Katanga
19	LA GENERALE DES CARRIERES ET DES MINES SA	GECAMINES	Haut-Katanga
20	KALONGWE MINING SA	KM	Lualaba
21	EVERBRIGHT MINING SARL	EVERBRIGHT MINING	Haut-Katanga
22	RDC METAL SARLU	RDC METAL SARLU	Haut-Katanga

❖ **EITI Kapsamındaki Kamu-Özel Ortaklıkları**

N°.	İSİM	KISALTMA	VİLAYET
1	KAMOA COPPER SA	KAMOA COPPER S.A	Haut-Katanga
2	COMPAGNIE MINIERE DE LUISHA	COMILU SAS	Haut-Katanga
3	FRONTIER S.A	FRONTIER	Haut-Katanga
4	METAL MINES SARL	MM	Haut-Katanga
5	KAMOTO COPPER COMPANY SA	KCC	Lualaba
6	KIBALI GOLDMINES	KIBALI	Haut-Uélé
7	TENKE FUNGURUME MINING	TFM SA	Lualaba
8	SOCIETE MINIERE DE BAKWANGA SA	MIBA	Kasai-Doğu
9	RUASHI MINING	RUMI	Haut-Katanga
10	SICOMINES, LA SINO-CONGOLAISE DES MINES SA	SICOMINES	Lualaba
11	COMPAGNIE MINIERE DE TONDO SAS (LEREXCOM MINING)	CMT SAS	Lualaba
12	SOCIETE ANHUI CONGO D'INVESTISSEMENT MINIER	SACIM	Kasai-Doğu
13	ALPHAMIN BISIE MINING SA	ABM	Kuzey Kivu
14	CNMC CONGO COMPAGNIE MINIERE SARL	CNMC SARL	Haut-Katanga
15	SOCIETE MINIERE DE DEZIWA ET ECAILLE	SOMIDEZ	Lualaba
16	DITHER SARLU	DITHER SARLU	Kuzey Kivu

17	SOCIETE DE TRAITEMENT DU TERRIL DE LUBUMBASHI SA	STL SA	Haut-Katanga
18	KIPUSHI CORPORATION SA	KICO SA	Haut-Katanga
19	MINING MINERAL RESSOURCES SAS	MMR SAS	Haut-Katanga
20	ADUMBI MINING SA	ADUMBI MINING SA	Haut-Uélé
21	CROWN MINING	CROWN MINING	Haut-Katanga
22	KAMBOVE MINING SAS	KAMBOVE MINING SAS	Haut-Katanga

❖ EITI Kapsamındaki Özel Şirketler

N°	İSİM	KISALTMA	EYALET
1	GIRO GOLDFIELDS	GIRO GOLD	Haut-Uélé
2	HUACHIN METAL LEACH SA	HML	Haut-Katanga
3	KAMITUGA MINING	KM	Güney Kivu
4	LA CONGOLAISE DES MINES ET DE DEVELOPPEMENT	COMIDE	Lualaba
5	LA MINIERE DE KALUKUNDI	LAMIKAL	Haut-Katanga
6	LUALABA MINING COMPANY	LMC	Lualaba
7	LUGUSHWA MINING	LM	Güney Kivu
8	TWANGIZA MINING	TWANGIZA MINING	Güney Kivu
9	RUBACO	RUBACO	Haut-Katanga
10	CONGO JIN JU CHENG MINING COMPANY SARL	CJCMC	Haut-Katanga
11	KAI PENG MINING SARL	KPM	Haut-Katanga
12	CONGO DONG FANG INTERNATIONAL MINING SARL	CDM	Haut-Katanga
13	OM METALS RESSOURCES SARL	OMR	Haut-Katanga
14	WILLEM MINERALS COMPANY	WMC SARL	Kuzey Kivu
15	KISANFU MINING SARL	KIMIN SARL	Lualaba
16	TENGYAN COBALT COPPER RESSOURCES LTD	TCCR	Lualaba
17	THOMAS MINING SARL	TM SARL	Lualaba

18	COOPERATIVE MINIERE D'ENCADREMENT DE DEMOBILISES ET EX. COMBATTANTS MAYI-MAYI	COMEDecom	Haut-Katanga
19	CHENGTUN CONGO RESSOURCES SARL	CCR	Haut-Katanga
20	DATHCOM MINING SA	DATHCOM MINING SA	Tanganyika
21	TERRA KARA	TERRA KARA	Maniema
22	KIMIA MINING INVESTMENT SARL	KIMIA MINING INVESTMENT	Ituri
23	KINSENDA COPPER COMPANY	KICC	Haut-Katanga
24	MACROLINK JIAYUAN MINING	MJM SARLU	Haut-Katanga
25	ANVIL MINING CONGO	AMC	Haut-Katanga
26	BOSS MINING SARL	BM SARL	Haut-Katanga
27	LULU RESSOURCES SAS	LRS	Lualaba
28	EXCELLEN MINERALS SARL	EXCELLEN MINERALS	Haut-Katanga
29	DIVINE LAND MINING SARL	DLM	Lualaba
30	CMOC KISANFU MINING SARL	KFM SARL	Lualaba
31	NEW MINERALS INVESTMENT SARL	NMI SARL	Haut-Katanga
32	HANRUI METAL CONGO SARL	HMC	Lualaba
33	AMUR SARL	AMUR	Kuzey Kivu
34	CONGO JIA XIN SARL	CJX SARL	Güney Kivu
35	LUALABA COPPER SMELTER	LCS SAS	Lualaba
36	SURYA MINES SARL	SURYA SARL	Haut-Katanga
37	SABWE MINING SARL	SABWE MINING SARL	Haut-Katanga
38	TSHISANGAMA SIMEON MINING	TSM ENTREPRISE	Haut-Katanga
39	SOCIETE D'EXPLOITATION MINIERE DU HAUT-KATANGA SARL	SEMHKAT	Haut-Katanga
40	COPROCO GROUP SARL	COPROCO GROUP SARL	Tanganyika
41	KIBARA MINERALS SARLU	KIBARA MINERALS SARLU	Maniema
42	COOPERATIVE DES ARTISANAUX MINIERES DU CONGO ENTITE SARL	CDMC ENTITE SARL	Kuzey Kivu
43	SOCIETE GENERALE DE COMMERCE SARL	SOGECOM SARL	Güney Kivu

44	MINERAL METAL TECHNOLOGY SARL	MMT SARL	Lualaba
45	TENGYUAN COBALT COPPER RESSOURCES LTD CO. SARL	TENGYUAN COBALT COPPER RESSOURCES LTD CO. SARL	Lualaba
46	BROTHER MINING SASU SASU	BM SASU	Lualaba
47	GOLDEN AFRICAN RESOURCES SARL	GAR SARL	Haut-Katanga
48	SOCIETE MINIERE DU KATANGA SASU	SOMIKA SASU	Haut-Katanga
49	LA MINIERE DE KASOMBO SAS	MIKAS SAS	Haut-Katanga
50	RUBAMIN SARL	RUBAMIN	Haut-Katanga
51	BAUDOUIIN MINING SARL	BAUDOUIIN MINING SARL	Haut-Katanga
52	MINING PROGRESS COMPANY SARL	MINING PROGRESS COMPANY SARL	Haut-Katanga
53	KATANGA STRATEGIC RESOURCES AND OPERATION	KATANGA STRATEGIC RESOURCES AND OPERATION	Haut-Katanga
54	CHEMICAL OF AFRICA SA	CHEMAF	Haut-Katanga
55	MABANGA SHINING SARLU	MABANGA SHINING SARLU	Kinşasa
56	LUALABA MINING RESOURCES	LUALABA MINING RESOURCES	Haut-Katanga
57	NGONDO MINING SARL	NGONDO MINING SARL	Haut-Katanga
58	DFSA MINING CONGO	DMC SARL	Kinşasa
59	BIENVIEW MINING SARL	BIENVIEW MINING	Haut-Katanga
60	KALIMA MINING COMPANY SA	KALIMA MINING COMPANY	Maniema
61	MISOLE MINING SARL	MISOLE MINING	Lualaba
62	JIN CHEN (KATAMBA MINING)	JIN CHEN	
63	JINXIN MINING SA	JINXIN MINING	Tanganyika
64	LIVE IN GROUP SARLU	LIVE IN GROUP SARLU	Haut-Katanga

1.4 Madencilik Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Madencilik sektöründe altın, gümüş ve değerli taşlar gibi sınırlı birkaç ürün dışında satışlar toptan satış şeklindedir. Madencilik ürünleri büyük miktarlarda çıkarılır ve uzmanlaşmış endüstriyel tedarikçiler, yetkili distribütörler, lojistik firmaları ve taşıyon şirketler tarafından alıcıyla buluşturulur. Yabancı şirketler genellikle yerel distribütörler, temsilciler ve ticari ortaklar aracılığıyla Kongo madencilik pazarına erişir. Madencilik faaliyetleri için başlıca toptan satış merkezleri arasında Lubumbashi, Kolwezi ve Kinşasa yer almaktadır. Bu şehirlerde endüstriyel depolar, madencilik hizmet şirketleri, ekipman tedarikçileri ve nakliye işletmeleri bulunmaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Madencilik Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (Tuz; kükürt; toprak ve taş; sıva malzemeleri, kireç ve çimento)

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Birleşik Arap Emirlikleri	399,351	31.3
2	Kuveyt	183,890	14.4
3	Katar	164,420	12.9
4	Çin	87,751	6.9
5	Avustralya	85,708	6.7
6	Kazakistan	80,019	6.3
7	Umman	63,390	5
8	Güney Afrika	53,778	4.2
9	Uganda	27,851	2.2
10	Tanzanya	25,969	2
	Türkiye	3,015	0

2.2 Madencilik Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke (Bakır ve Bakırdan Yapılmış Eşyalar)

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin	19,534,627	64.9
2	Hong Kong	2,265,745	7.5
3	Tanzanya	1,681,229	5.6
4	Singapur	1,537,021	5.1
5	Güney Afrika	1,112,131	3.7
6	Birleşik Arap Emirlikleri	1,060,983	3.5
7	Vietnam	955,781	3.2

8	Mozambik	892,156	3
9	İsviçre	436,573	1.4
10	Angola	252,799	0.8
	Türkiye	0	0

2.3 Madencilik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (1000\$)	Türkiye'den İthalatı (1000\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
250300	Her türlü kükürt (süblime kükürt, çöktürülmüş kükürt ve koloidal kükürt hariç)	973,924	421	0,043
251990	Erimiş magnezyum oksit; az miktarda içerse de içermese de, ölü yakılmış "sinterlenmiş" magnezyum oksit...	203,969	1,844	0,904
270119	Öğütülmüş olsun veya olmasın, topaklanmamış kömür (antrasit ve bitümlü kömür hariç)	68,645	0	0
270112	Toz haline getirilmiş olsun veya olmasın, topaklanmamış bitümlü kömür	24,913	0	0
270400	Kömür, linyit veya turba kömürünün, topaklanmış olsun veya olmasın, kok ve yarı kok kömürü; damıtma karbonu	21,011	0	0
252210	Sönmemiş kireç	19,089	0	0
252010	Jips; anhidrit	10,609		
250100	Tuzlar, sofrata tuzu ve denatüre tuz dahil olmak üzere, ve saf sodyum klorür, sulu	8,490	167	1,97

	çözelti içinde olsun veya olmasın...			
252220	Sönmüş kireç	8,332	676	8,11
271490	Bitümen and asphalt, natural; asphaltites and asphaltic rocks	2,548	0	0

2.4 Madencilik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (1000\$)	Türkiye'ye İhracatı (1000\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
740311	Rafine edilmiş bakır katotlar ve katot parçaları.	27,671,067	8,731	0
260300	Bakır cevherleri ve konsantreleri	2,809,469	0	0
710812	Altın, platinle kaplanmış altın dahil, işlenmemiş, parasal olmayan amaçlar için (altın hariç...)	2,595,089	0	0
740200	Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotları	1,701,348	0	0
282200	Kobalt oksitler ve hidroksitler; ticari kobalt oksitler	1,012,688	0	0
740319	İşlenmemiş, rafine edilmiş bakır (külçe, tel çubuk, katot ve profil halindeki bakır hariç)...	690,253	0	0
260900	Kalay cevherleri ve konsantreleri	459,505	0	0
260800	Çinko cevherleri ve konsantreleri	440,746	0	0
710811	Altın, platinle kaplanmış altın dahil, parasal olmayan amaçlar için	318,269	0	0

261790	Cevherler ve konsantreler (demir, manganez, bakır, nikel, kobalt, alüminyum, kurşun, çinko hariç, ...)	131,475	0	0
--------	--	---------	---	---

3. Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (1.000 \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	Önceki Yıl -4	Önceki Yıl -3	Önceki Yıl -2	Önceki Yıl -1	Önceki Yıl
1	283322	Alüminyum sülfat	0	455	314	0	2,166 (7,803 Ton)
2	761090	Alüminyumdan yapılmış yapılar ve yapı parçaları (başka yerde belirtilmemiş olanlar) ve levhalar, çubuklar, profiller, borular...	6	120	690	317	193 (41 Ton)
3	761699	Alüminyumdan yapılmış eşyalar, başka yerde sınıflandırılmamış olanlar.	6	25	1,368	234	184 (8 Ton)
4	250100	Tuzlar, sofrata tuzu ve denatüre tuz dahil olmak üzere, ve saf sodyum klorür, sulu çözelti içinde olsun veya olmasın...	7	52	34	3	167 (1,103 Ton)
5	741110	Rafine bakırdan yapılmış borular ve tüpler	0	5	6	11	100 (9 Ton)
6	711319	Articles of jewellery and parts thereof, of precious metal	0	185	711	1,685	74 (1 Ton)

		other than silver, whether or not . . .					
7	740311	Katot ve katot bölümleri şeklinde rafine edilmiş bakır.	0	0	0	0	32 (2 Ton)
8	251110	Doğal baryum sülfat "barit"	0	64	7	0	29 (150 Ton)
9	760120	İşlenmemiş alüminyum alaşımları	1	0	0	0	12 (1 Ton)
10	250610	Kuvars (kuvars kumları hariç)	0	1	0	5	2 (9 Ton)
	TOPLAM	(1000\$)	20	907	3,130	2,255	2,959

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin madencilik ürünleri ihracatı sınırlıdır.

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Bölge / İl	Başlıca Mineraller	Önemli Şehirler	Stratejik Önem
Haut-Katanga	Bakır, kobalt	Lubumbashi	Önemli sanayi ve madencilik merkezi
Lualaba	Bakır, kobalt	Kolwezi	En büyük bakır-kobalt üretim bölgesi
Kuzey Kivu	Koltan, altın, kalay	Goma	Önemli bir geleneksel madencilik bölgesi
Güney Kivu	Altın, koltan, kalay	Bukavu	Stratejik maden ve ticaret bölgesi
Ituri	Altın	Bunia	Önemli altın madenciliği bölgesi
Maniema	Kalay, tungsten, altın	Kindu	Geleneksel ve endüstriyel madencilik faaliyetleri
Kasai Bölgesi	Elmaslar	Mbuji-Mayi	Tarihi elmas madenciliği merkezi

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki madencilik sektörü, ağırlıklı olarak bakır, kobalt, altın, çinko ve kalay üretimine odaklanan büyük endüstriyel işletmelerin hâkimiyetindedir. 2025 yılında, elektrikli araçlarda, yenilenebilir enerji teknolojilerinde ve endüstriyel üretimde kullanılan kritik

minerallere yönelik artan küresel talep nedeniyle sektör genişlemeye devam etmiştir. Mining Congo'ya göre ülkenin önde gelen madencilik şirketleri, büyük altyapı modernizasyonu ve işleme yatırımları yoluyla üretim kapasitelerini, ihracat hacimlerini ve gelirlerini güçlendirmiştir.

Kamoa-Kakula bakır kompleksinin 3. fazının devreye alınması ve tesis içi eritme kapasitesinin genişletilmesiyle birlikte kompleks, 2025 yılında ülkenin önde gelen madencilik işletmesi olmayı sürdürmüş, CMOC ve Zijin Mining gibi Çinli madencilik grupları Kongo bakır-kobalt sektöründeki konumlarını güçlendirmeye devam etmiştir. Bazı önde gelen madencilik firmalarının üretim miktarları şu şekildedir:

No.	Şirket	Başlıca Mineraller	Bölge	2025 Üretimi	Tahmini Gelir
01	Kamoa-Kakula (Ivanhoe Mines / Zijin Mining)	Bakır	Lualaba	388,838 ton bakır	3.28 milyar ABD doları
02	Tenke Fungurume Mining – TFM (CMOC / GÉCAMINES)	Bakır, kobalt	Lualaba	200,000 ton bakır ve 20,000 ton kobalt	2.85 milyar ABD doları
03	Kamoto Copper Company – KCC (GLENCORE / GÉCAMINES)	Bakır, kobalt	Kolwezi	190,000 ton bakır	2.50 milyar ABD doları
04	Kibali Gold Mine (Barrick Gold / Anglo Gold ASHANTI / SOKIMO)	Altın	Haut-Uélé	673,000 ons altın	2.30 milyar ABD doları
05	Mutanda Mining – Mumi (GLENCORE)	Bakır, kobalt	Lualaba	150,000 ton bakır ve 25,000 ton kobalt	1.95 milyar ABD doları
06	SICOMINES	Bakır, kobalt	Kolwezi	155,000 ton bakır	1.40 milyar ABD doları
07	KISANFU – KFM (CMOC GROUP)	Kobalt, bakır	Lualaba	18,000 ton kobalt	1.25 milyar ABD doları
08	METALKOL RTR (ERG)	Bakır, kobalt	Kolwezi	100,000 ton bakır ve 18,000 ton kobalt	1.15 milyar ABD doları
09	MMG Kinsevere	Bakır	Haut-Katanga	80,000 ton bakır	850 milyon ABD doları
10	Kipushi Corporation (IVANHOE MINES / GÉCAMINES)	Çinko, bakır	Haut-Katanga	45,000 ton metal	420 milyon ABD doları

Çin'in KDC madencilik sektöründe artarak devam eden hâkimiyeti Kongo hükümetini Çin'e olan bağımlılığı azaltmak amacıyla alternatifler aramaya itmiştir. 4 Aralık 2025'te ABD ile imzalanan stratejik ortaklık anlaşması; barış, kalkınma ve sorumlu madenciliği destekleme olarak çerçevelendirilmiştir. Anlaşma ile ABD Kongo'nun kritik minerallerine uzun vadeli erişimini güvence altına almıştır.

KoBold Metals, 2025 yılında KDC Hükümeti ile Manono lityum projesinin geliştirilmesine yönelik iş birliği anlaşmaları yaparak ülkedeki en dikkat çeken Amerikan madencilik şirketlerinden biri hâline

gelmiştir. Şirket, jeolojik verilerin dijitalleştirilmesi, yapay zekâ destekli maden arama teknolojileri ve kritik minerallerin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesine yönelik yatırımlar planlamaktadır.

Bir diğer önemli gelişme ise KDC'nin önde gelen bakır ve kobalt üreticilerinden Chemaf'ın satışına yönelik işlemdir. Son yıllarda artan finansman ihtiyacı, yüksek borç yükü ve operasyonel zorluklarla karşı karşıya kalan şirket stratejik yatırımcı arayışına girmiş ve Chemaf'ın KDC'deki temel bakır ve kobalt varlıklarının el değiştirmesine yönelik süreç başlatılmıştır. ABD merkezli **Orion Resource Partners** finansman sağlayan başlıca yatırımcı olarak öne çıkarken, Hint merkezli **Lloyds Metals & Energy** de yatırım konsorsiyumunda stratejik ortak olarak yer almaktadır. Devralma süreci, KDC'nin en önemli bakır ve kobalt üretim sahaları arasında bulunan Mutoshi ve Étoile madenlerini kapsamaktadır. Söz konusu işlem yalnızca Chemaf'ın mali yeniden yapılandırma sürecini değil, küresel ölçekte kritik minerallere yönelik rekabetin ve KDC'nin bakır ile kobalt rezervlerinin uluslararası yatırımcılar açısından stratejik önemini de göstermektedir. Özellikle enerji dönüşümü ve elektrikli araç tedarik zincirlerinde kritik öneme sahip minerallere yönelik talebin artması, KDC'deki yüksek kaliteli madencilik varlıklarına yönelik yabancı yatırım ilgisini sürdürmektedir. Bu yönüyle Chemaf işlemi, ülkenin madencilik sektöründe uluslararası sermayenin yeniden konumlanmasına işaret eden önemli gelişmelerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Amerikan kamu finansman kuruluşları da KDC'nin kritik mineral sektörüne yönelik yatırımları desteklemektedir. **U.S. International Development Finance Corporation (DFC)** ve **EXIM Bank**, madencilik altyapısı, lojistik ağları ve stratejik ihracat koridorlarının finansmanında aktif rol üstlenmektedir.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Kongo Demokratik Cumhuriyetinde madencilik şirketlerini temsil etmek, yatırımı teşvik etmek, işçilerin çıkarlarını savunmak, yönetişimi güçlendirmek, adil ve sürdürülebilir madenciliği desteklemek için çeşitli kuruluşlar bulunmaktadır. Bu kuruluşlar aynı zamanda yabancı yatırımcılar, kalkınma ajansları, uluslararası kuruluşlar ve madencilik işletmecileri için önemli irtibat noktalarıdır

Kongo Demokratik Cumhuriyeti Maden Odası (Chambre des Mines)

Maden Odası, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki başlıca özel sektör madencilik kuruluşudur. Kongo İşletmeler Federasyonu (FEC) çatısı altında faaliyet göstermektedir. Oda, ülkede faaliyet gösteren büyük madencilik şirketlerinin çıkarlarını temsil etmektedir. Görevleri arasında madencilik yatırımlarını teşvik etmek, maden işletmecilerini temsil etmek, hükümetle politika diyalogunu desteklemek, madencilik iş ortamını iyileştirmek ve madencilik konferansları ve sektörel istişareler düzenlemek yer almaktadır.

Maden Kadastro (CAMI)

Maden Kadastro KDC'de maden haklarını ve maden ruhsatlarını yönetmekten sorumlu kamu kurumudur. Kamu kurumu olmasına rağmen, CAMI yatırımcılar ve maden şirketleri için en önemli referans kuruluşlarından biridir. Sorumlulukları arasında maden izinlerinin verilmesi, maden kadastro veri tabanlarının yönetimi, imtiyaz haritalarının yayınlanması ve maden ruhsatlarının izlenmesi yer almaktadır.

SAEMAPE

SAEMAPE (El Sanatları ve Küçük Ölçekli Madencilik Yardım ve Destek Hizmeti) Kongo Demokratik Cumhuriyeti genelinde küçük ölçekli ve artisanal madencilik faaliyetlerini denetler. Kurum, geleneksel madenciler, madencilik kooperatifleri, yerel madencilik toplulukları ve uluslararası kalkınma ortaklarıyla yakın işbirliği içinde çalışmaktadır.

ITIE-RDC (Madencilik Sektörü Şeffaflık Girişimi)

ITIE-RDC Maden Çıkarma Sektörü Şeffaflık Girişimi'nin Kongo şubesidir. Kuruluş, madencilik sektöründe şeffaflığı, hesap verebilirliği ve sorumlu yönetimi teşvik etmektedir. Raporları hükümetler, yabancı misyonlar, yatırımcılar, STK'lar ve uluslararası kuruluşlar tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır.

IRMA (Sorumlu Madencilik Güvencesi Girişimi)

Sorumlu Madencilik Güvencesi Girişimi, Kongo Demokratik Cumhuriyeti de dâhil olmak üzere dünya çapında sorumlu madencilik uygulamalarını teşvik eden uluslararası bir STK ve sertifikasyon kuruluşudur. Çevre ve insan haklarının korunmasını, etik kaynak kullanımını ve bağımsız maden değerlendirmelerini teşvik eder.

IRMA standartları elektrikli araç endüstrileri, uluslararası teknoloji üreticileri ve ESG'ye (Environmental, Social, Governance) duyarlı yatırımcılar açısından giderek daha önemli hale gelmektedir.

PACT

PACT, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde sorumlu madencilik ve geleneksel madencilik resmîleştirilmesi alanında önde gelen STK'lardan biridir. Kuruluş, mineral izlenebilirliği, çocuk işçiliğinin önlenmesi, madencilik yönetimi, topluluk geliştirme ve sorumlu tedarik sistemleri konularında kapsamlı çalışmalar yürütmektedir. PACT, madencilik kooperatifleri, uluslararası bağışçılar, devlet kurumları ve madencilik şirketleriyle işbirliği içinde çalışmaktadır.

IPIS (Uluslararası Barış Bilgi Servisi)

Uluslararası Barış Bilgi Servisi, maden izlenebilirliği, çatışmaya konu mineraller, madencilik yönetimi ve geleneksel madencilik alanlarının haritalandırılması konularında uzmanlaşmış Belçika menşeli bir STK'dır.

IPIS, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin doğusundaki madencilik haritalama projeleriyle tanınmaktadır. STK'nın raporları Birleşmiş Milletler, AB kurumları, araştırmacılar ve madencilik uyumluluk ekipleri tarafından sıklıkla referans olarak gösterilmektedir.

İletişim Bilgileri

Kurum	Web Sitesi	E-posta ve Telefon
FEC	https://fec-rdc.com	fec@fec-rdc.com +243 812 488 909
CAMI	https://cami.cd/	info@cami.cd +243 858 193 909
SAEMAPE	https://saemape.cd/	info@saemape.cd +243 850751106
ITIE-RDC	https://www.itierdc.net	secretariat@itierdc.org +243 824855057
IRMA	https://responsiblemining.net/2025/06/05/cmoc-commits-tfm-complex-to-irma-audit-fr/	info@responsiblemining.net
PACT	https://www.pactworld.org/country/democratic-republic-congo	info@pactworld.org
IPIS	https://ipisresearch.be/	info@ipisresearch.be +32 3 225 00 22

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Kongo Demokratik Cumhuriyeti madencilik sektöründeki ithalat işlemleri mevzuata göre bazı gümrük işlemlerine ve idari, mali ve düzenleyici prosedürlere tabidir. Ancak pratikte bu uygulamalar farklılık gösterebilmektedir. Gümrük idaresi, Maden Bakanlığı ve diğer devlet kurumları tarafından belirlenen Kongo ithalat düzenlemelerine uyulması gerekmektedir. Stratejik mineral düzenlemeleri; Madencilik Kanunu kapsamındaki gümrük muafiyetleri, güvenlik kontrolleri, çevresel uyumluluk, ekipman sertifikasyon prosedürleri dikkate alınmalıdır. Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne yapılan tüm ithalatlara ticari fatura ve nakliye belgeleri eşlik etmelidir. Kongo yasalarına göre patlayıcılar ve tehlikeli ürünler ek güvenlik kontrollerine tabidir. Maden işletmecileri, onaylanmış madencilik projeleri için belirli gümrük ve vergi muafiyetlerinden de yararlanabilirler.

Zorunlu İthalat Belgeleri

Belge Türü	Belgenin Amacı	Yetkili Makam / Sorumlu Kişi
Ticari fatura	İthal edilen malların değerini ve tanımını beyan eder.	İhracatçı / Tedarikçi
Konşimento (B/L) veya Hava Taşımacılığı Belgesi	Nakliye ve sevkiyat detaylarını gösterir.	Nakliye veya havayolu şirketi
Paket listesi	Ürünlerin miktarı, ambalajı ve teknik özelliklerine ilişkin detayları gösterir.	İhracatçı
İthalat Beyanname Formu (IDF/FERI)	Zorunlu ithalat kayıt belgesi.	Kongo gümrük yetkilileri
Menşe Şahadetnamesi	İthal edilen malların menşe ülkesini gösterir.	Ticaret Odası / İhracatçı Ülke
Gümrük Beyannamesi	Gümrük işlemleri için gereklidir.	Gümrük komisyoncusu / DGDA
Sigorta Sertifikası	Kargo sigorta kapsamını içerir.	Sigorta şirketi
Teknik veya Güvenlik Sertifikaları	Özel madencilik ekipmanları için gereklidir.	İlgili teknik otorite
Madencilik İzni (uygulanabilir olduğu durumlarda)	Düzenlemeye tabi madencilik malzemeleri için gereklidir.	Maden Bakanlığı

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde en önemli zorunlu ithalat belgelerinden biri, denizcilik uygulamalarında **FERI** olarak da bilinen İthalat Beyannamesi Formu'dur (**IDF**).

IDF, ürünlerin Kongo'ya varışından önce hazır olmalı ve ithalatçı bilgileri, ihracatçı bilgileri, kargo açıklaması, gümrük değeri, ulaşım bilgileri ve tarife sınıflandırmasını içermelidir. Bu belge Kongo yetkilileri tarafından gümrük denetimi, ithalat kontrolü, vergilendirme prosedürleri, kargo izlenebilirliği için kullanılmaktadır.

Madencilik sektöründeki ithalatlar esas olarak şu kurumlar tarafından denetlenmektedir:

Kurum	Rol
Direction Générale des Douanes et Accises (DGDA)	Gümrük işlemleri ve vergilendirme
Office Congolais de Contrôle (OCC)	Kalite ve uygunluk kontrolü

Ministry of Mines	Madencilik sektörü yetkilendirmesi
Cadastre Minier (CAMI)	Madencilik ruhsatı doğrulama

Madencilik şirketleri gümrük beyannameleri, denetimler, ithalat vergileri, ve lojistik belgelerine ilişkin işlemleri yönetmek için genellikle lisanslı gümrük komisyoncularıyla çalışır.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Sevkiyat Öncesi Muayene, FOB değeri (Free on Board) 2.500 ABD doları veya üzeri olan tüm ithalatlar için zorunludur. Kongo hükümeti sevkiyat öncesi kontrol, değerlendirme doğrulaması ve uygunluk değerlendirmesi talep edebilir. Kongo Kontrol Ofisi (OCC) özellikle endüstriyel makineler, elektrikli ekipman, kimyasallar ve madencilik işleme sistemleri için kalite standartları, teknik uygunluk ve ithalat uyumluluğu denetimi yapabilir. Ancak pratikte bu denetimlerin her zaman gerçekleştiğini söylemek mümkün değildir.

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne yapılan madencilik ithalatı genellikle şu güzergahlar üzerinden gerçekleşmektedir:

- Matadi Limanı;
- Dar es Salaam Koridoru;
- Durban Koridoru;
- Lobito Koridoru.

Taşıma Belgeleri

Belge	Amaç
Konşimento	Deniz taşımacılığı belgesi
Hava Konşimentosu	Hava kargo taşımacılığı belgesi
Kargo Manifestosu	Sevkiyat envanteri
Sigorta Sertifikası	Kargo koruma onayı

Madencilik lojistiğinin stratejik önemi nedeniyle, gümrük gecikmelerini, cezaları, liman depolama maliyetlerini ve düzenleyici anlaşmazlıkları önlemek için taşıma belgelerinin doğru ve eksiksiz olması şarttır.

İdari karmaşıklıklar, gümrük gecikmeleri, altyapısal sorunlar, sürekli değişen düzenlemeler, lojistik yetersizlik ve yüksek ulaşım maliyetleri KDC'nin ithalatındaki en büyük sorunlardır. İhracatçılarımızın Kongo prosedürlerine aşina deneyimli yerel gümrük yetkilileri ve hukuk danışmanlarıyla çalışmalarını şiddetle tavsiye edilmektedir.

Şu anda OCC tarafından resmi olarak akredite edilmiş başlıca yetkili denetim şirketi Bureau Veritas (BIVAC)'tır. Bureau Veritas, ithalat doğrulama ve uyumluluk prosedürlerini yönetmek üzere 2017 yılında Kongo hükümetiyle imzalanan sözleşme kapsamında faaliyet göstermektedir ve sevkiyat öncesi muayene, uygunluk doğrulama, sertifika düzenleme, kalite kontrolü, miktar doğrulama, fiyat doğrulama, standartlara uygunluk kontrolü gibi görevleri yerine getirmektedir.

İnceleme sonrasında Bureau Veritas ürünlerin uygunluğunu onaylarsa 'Ön Bildirim' (PN) verir, ürünler uygun değilse sertifika verilmez. Bu sistem, ihracatçıların ve tedarikçilerin sevkiyat öncesinde uyumluluk sorunlarını belirlemelerine, ihracat öncesinde eksiklikleri gidermelerine ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne varışta gümrük anlaşmazlıklarını önlemeye yardımcı olur. Denetim talepleri Verigates Platformu üzerinden elektronik olarak gönderilebilir.

Doğrulama Sertifikası (AV)

Yeni sistem kapsamında getirilen önemli bir reform, zorunlu Doğrulama Sertifikası (AV) uygulamasıdır. Dış Ticaret için Tek Pencere Sistemi (GUICE) tarafından verilen bu sertifika, gümrük işlemleri için zorunlu hale gelmiştir ve tüm ithalat belgelerinin çevrimiçi olarak doğrulanmasının ardından düzenlenmektedir. Doğrulama Belgesi olmadan, ithal edilen mallar Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde gümrükleme işlemlerini tamamlayamaz.

Aşağıdaki ürünler sevkiyat öncesi denetimlerden muaftır:

- ❖ FOB değeri 2.500 doların altında olan ithalat,
- ❖ Canlı hayvanlar,
- ❖ Taze yumurta,
- ❖ Meyve,
- ❖ Sebze,
- ❖ Balık ve et,
- ❖ Taze veya soğutulmuş gıdalar,
- ❖ Gazeteler ve süreli yayınlar,
- ❖ Ticari değeri olmayan parseller,
- ❖ Ticari örnekler,
- ❖ Kişisel hediyeler,
- ❖ Yabancı hükümetler, uluslararası kuruluşlar veya özel kişiler tarafından afet yardımı için sağlanan yardımlar, bağışlar,
- ❖ Diplomatik kuruluşlar, Birleşmiş Milletler veya gümrük vergisi muafiyeti olan diğer STK'lar tarafından kendi kullanımları için ithal edilen mal ve hediyeler.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Sektördeki en önemli fuar Lubumbashi'de düzenlenen Mining Week'tir. 2026 yılında 17-19 Haziran arasında düzenlenmiştir.

4.6 Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

KDC madencilik sektörü için ihale ilanlarının düzenli ve şeffaf olarak takip edilebildiği tek bir kaynak bulunmamakla birlikte aşağıdaki kurumların ilanları sektöre yönelik ihaleler içerebilmektedir.

Kurum	Görev	İlan Türleri	Web sitesi
Ministry of Mines of the Democratic Republic of the Congo	Madencilik sektörünü denetler ve düzenler.	Madencilik projeleri, kamu duyuruları, teknik sözleşmeler, yatırım fırsatları	https://mines.gouv.cd/fr/legislation-miniére/
Cadastre Minier (CAMI)	Madencilik izinlerini ve imtiyazlarını yönetir.	Madencilik ruhsatı bildirimleri, imtiyaz fırsatları, kadastro bilgileri	https://cami.cd/
Gécamines	Bakır ve kobalt madenciliği alanında faaliyet gösteren devlete ait madencilik şirketi.	Taşeronluk ihaleleri, endüstriyel tedarik, mühendislik hizmetleri	https://gecamines.cd/
Centre d'Expertise, d'Evaluation et de Certification (CEEC)	Mineral ihracatının belgelendirilmesi ve değerlendirilmesi	Teknik hizmetler, sertifikasyon sistemleri, laboratuvar ekipmanı fırsatları	https://ceec.cd/
Autorité de Régulation des Marchés Publics (ARMP)	Kamu ihale süreçlerini denetler.	Kamu ihaleleri ve devlet alım duyuruları	https://armp-rdc.cd/
Agence Nationale pour la Promotion des Investissements (ANAPI)	Yurt içi ve yurt dışı yatırımları teşvik eder.	Kamu-özel sektör ortaklığı projeleri, yatırım ortaklıkları, endüstriyel fırsatlar	https://www.investindrc.cd/fr/index.php
CTCPM	Madencilik planlamasını ve sektör istatistiklerini koordine eder.	Danışmanlık projeleri, teknik çalışmalar, madencilik modernizasyon programları	https://ctcpm.cd/fr/
SAEMAPE	El sanatları ve küçük ölçekli madenciliği denetler.	ASM'nin resmileştirme projeleri, teknik yardım fırsatları	https://saemape.cd/

PROMINES Project	Dünya Bankası tarafından desteklenen madencilik sektörü yönetişimi ve kurumsal güçlendirme projesi.	Kapasite geliştirme projeleri, teknik destek, madencilik yönetişim programları	http://www.prominesrdc.cd/
------------------	---	--	---

4.7 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

KDC'de madencilik sektörünün karşılaştığı altyapı eksikliklerinin giderilmesinde bölgesel entegrasyon mekanizmaları önemli rol oynamaktadır. Özellikle Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA) ve Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC) tarafından oluşturulan düzenlemeler, madencilik sektörünün rekabet gücünü artıracak önemli fırsatlar sunmaktadır.

AfCFTA kapsamında gümrük vergilerinin azaltılması ve malların serbest dolaşımının teşvik edilmesi, madencilik ekipmanları ile üretim girdilerinin daha düşük maliyetlerle temin edilmesine olanak sağlamakta; buna bağlı olarak ihracatın uluslararası pazarlarda daha rekabetçi hâle gelmesine katkıda bulunmaktadır. SADC çerçevesindeki ulaştırma, enerji ve telekomünikasyon alanlarındaki ortak altyapı projeleri ise bölgesel iş birliğini güçlendirerek lojistik maliyetlerini azaltmakta ve madencilik faaliyetlerinin verimliliğini artırmaktadır.

Bu bölgesel anlaşmalar kapsamında uygulanan basitleştirilmiş sınır geçiş prosedürleri ile uyumlaştırılmış düzenlemeler sınır ötesi ticareti daha etkin hâle getirmekte ve özellikle mineral ticaretinin kolaylaştırılmasına katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede bölgesel ekonomik entegrasyon, KDC madencilik sektörünün hem Afrika içindeki pazarlara hem de küresel değer zincirlerine daha güçlü şekilde entegre olmasını destekleyen önemli bir unsurdur.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın (GATT) devamı olarak 1 Ocak 1995 tarihinde kurulmuştur. Günümüzde 166 üyesi bulunmaktadır. KDC, 1 Ocak 1997 tarihinde DTÖ üyesi olmuştur.

DTÖ, uluslararası ticareti kurallara dayalı bir sistem içerisinde düzenlemekte ve ticari uyuşmazlıkların çözümü için kurumsal mekanizmalar sunmaktadır. Üyelik, uluslararası ticarete öngörülebilirliği ve şeffaflığı artırarak yabancı yatırımcıların güvenini güçlendirmektedir. Madencilik sektörü açısından DTÖ kuralları, ihracatın daha istikrarlı koşullarda gerçekleştirilmesini ve küresel pazarlara erişimin kolaylaştırılmasını desteklemektedir.

Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA)

Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi (AfCFTA), Afrika Birliği çatısı altında 21 Mart 2018 tarihinde kabul edilmiş, 30 Mayıs 2019 tarihinde yürürlüğe girmiş ve ticaret uygulamaları 1 Ocak 2021 itibarıyla başlamıştır. Eritre dışında Afrika Birliği üyesi tüm devletler anlaşmayı imzalamış olup,

AfCFTA günümüzde katılımcı ülke sayısı bakımından dünyanın en büyük serbest ticaret alanını oluşturmaktadır. Kongo Demokratik Cumhuriyeti anlaşmayı 21 Mart 2018 tarihinde imzalamış ve 23 Şubat 2022 tarihinde onaylamıştır.

AfCFTA'nın temel amacı, gümrük vergilerini kademeli olarak kaldırmak, tarife dışı engelleri azaltmak ve mal ile hizmetlerin kıta genelinde serbest dolaşımını sağlayarak tek bir Afrika pazarı oluşturmaktır. Madencilik sektörü açısından AfCFTA, bölgesel mineral değer zincirlerinin geliştirilmesini, ham mineraller yerine işlenmiş maden ürünlerinin ticaretinin artırılmasını ve Afrika içi pazarlara erişimin kolaylaştırılmasını desteklemektedir.

Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC)

Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC), 1980 yılında kurulan Güney Afrika Kalkınma Koordinasyon Konferansı'nın (SADCC) devamı niteliğinde 17 Ağustos 1992 tarihinde kurulmuştur. Günümüzde Angola, Botswana, Komorlar, KDC, Lesotho, Madagaskar, Malavi, Morityus, Mozambik, Namibya, Seyşeller, Güney Afrika, Tanzania, Zambiya, Zimbabve ve Esvatini olmak üzere 16 üye devletten oluşmaktadır. KDC, 8 Eylül 1997 tarihinde SADC'ye katılmıştır.

SADC, bölgesel ekonomik entegrasyonu güçlendirmeyi, ticareti kolaylaştırmayı, altyapı yatırımlarını geliştirmeyi ve siyasi iş birliğini artırmayı amaçlamaktadır. Madencilik sektörü açısından SADC, bölgesel ulaşım koridorlarının geliştirilmesi, enerji altyapısının güçlendirilmesi ve madencilik ekipmanları ile minerallerin üye ülkeler arasında daha etkin dolaşımını desteklemektedir.

Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA)

Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA), Doğu ve Güney Afrika Tercihli Ticaret Bölgesi'nin (PTA) devamı olarak 1994 yılında kurulmuştur. Günümüzde 21 üye devlete sahip olan örgüte KDC de aynı yıl katılmıştır.

COMESA'nın amacı, gümrük vergilerini azaltmak, gümrük iş birliğini geliştirmek ve ticareti kolaylaştırarak ortak bir pazar oluşturmaktır. Yaklaşık 600 milyonluk nüfusa sahip geniş bir pazarı kapsayan COMESA, sınır ötesi yatırımları teşvik etmekte ve madencilik şirketleri açısından ticaret maliyetlerini düşürerek Doğu ve Güney Afrika pazarlarına erişimi kolaylaştırmaktadır.

Orta Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu (ECCAS)

Orta Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu (ECCAS), 1983 yılında Orta Afrika'da ekonomik entegrasyonu geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Günümüzde Angola, Burundi, Kamerun, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Kongo Cumhuriyeti, KDC, Ekvator Ginesi, Gabon, Ruanda ile São Tomé ve Príncipe olmak üzere 11 üyeden oluşmaktadır. KDC, topluluğun kurucu üyelerindedir.

ECCAS'ın temel hedefleri ekonomik entegrasyonu güçlendirmek, ticareti geliştirmek, altyapı yatırımlarını desteklemek ve bölgesel istikrarı sağlamaktır. Madencilik sektörü bakımından örgüt, bölgesel bağlantıların güçlendirilmesine ve komşu pazarlara erişimin kolaylaştırılmasına katkı sağlamaktadır.

Doğu Afrika Topluluğu (EAC)

Doğu Afrika Topluluğu (EAC), ilk olarak 1967 yılında kurulmuş, 1977 yılında faaliyetlerini durdurmuş ve 2000 yılında yeniden faaliyete geçmiştir. KDC, 29 Mart 2022 tarihinde üyeliğe kabul

edilmiş ve 8 Nisan 2022 tarihinde resmen örgüte katılmıştır. Mevcut üyeler Burundi, KDC, Kenya, Ruanda, Somali, Güney Sudan, Tanzanya ve Uganda'dır.

EAC'nin amacı ortak pazar, gümrük birliği, para birliği ve uzun vadede siyasi federasyon oluşturmaktır. Üyelik sayesinde KDC, Afrika'nın en dinamik bölgesel pazarlarından birine erişim elde etmiş; mal, hizmet, iş gücü ve sermayenin serbest dolaşımından yararlanmaya başlamıştır. Madencilik sektörü açısından ise ulaştırma ağlarının gelişmesi, lojistik maliyetlerinin düşmesi ve bölgesel sanayi kullanıcılarına erişimin kolaylaşması önemli avantajlar sağlamaktadır.

Afrika'da İş Hukukunun Uyumlaştırılması Örgütü (OHADA)

Afrika'da İş Hukukunun Uyumlaştırılması Örgütü (OHADA), 17 Ekim 1993 tarihinde Port-Louis Antlaşması ile kurulmuştur. Günümüzde 17 üye devlete sahip olan örgüte KDC, 12 Eylül 2012 tarihinde katılmıştır.

OHADA bir ticaret örgütü olmaktan ziyade, ticaret hukuku, şirketler hukuku, ticari sözleşmeler, tahkim ve yatırım alanlarında ortak bir hukuki çerçeveyi oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu sistem yatırımcılar açısından hukuki öngörülebilirliği artırmakta ve iş ortamını iyileştirmektedir. Madencilik sektöründe ise yatırım sözleşmeleri, finansman işlemleri ve yabancı sermaye yatırımları için daha güvenli ve öngörülebilir bir hukuki altyapı sağlamaktadır.

4.8 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA), Güney Afrika Kalkınma Topluluğu(SADC), Afrika Kıta Serbest Ticaret Bölgesi(Kıta Serbest Ticaret Bölgesi) gibi organizasyonlarda tercihli tarifeden yararlanmak için gerekli en önemli belge menşei şahadetnamesidir. Gümrük beyannamesi, ticari fatura, konşimento / hava taşıma belgesi, paket listesi ve menşei belgesini destekleyici kanıtların sunulması gerekebilir.

SADC ve COMESA prosedürleri kapsamında ihracatçıların genellikle yetkili makama kayıtlı olmaları gerekmekte ve gümrük idaresi, ticaret bakanlığı ya da ilgili ticaret odası tarafından düzenlenmiş menşei şahadetnamesi sunması gerekmektedir.

4.9 Sektörde Standartlar

Kongo Demokratik Cumhuriyeti henüz sanayileşmiş ülkelerinkine eşdeğer, tam anlamıyla gelişmiş bir ulusal standartlar sistemine sahip değildir ancak madencilik ve sanayi ekipmanları da dâhil olmak üzere ithal ürünler teknik kontrollere, uygunluk doğrulamasına ve kalite kontrollerine tabi olabilmektedir. Standartlar ve uygunluk değerlendirmesinden sorumlu ana kurum Kongo Kontrol Ofisi'dir (OCC). ISO standartları, çevre ve güvenlik standartları değerlendirilebilir. Direction Générale des Douanes et Accises (DGDA) gümrük işlemleri ve ithalat kontrolünden, Guichet Unique Intégral du Commerce Extérieur (GUICE) ise ithalat/ihracat işlemlerinin elektronik yönetiminden sorumludur.

4.10 Sektörde Etiketleme

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne ithal edilen madencilik ve sanayi ekipmanları da dâhil olmak üzere ürünlerin, belirli etiketleme ve işaretleme gerekliliklerine uyması talep edilebilir. Uygunluk kontrolünden sorumlu ana yetkili kurum yine OCC'dir. Ürün tanımı, menşei ülke, üretici bilgileri, miktar bilgisi, teknik özellikler, güvenlik bilgileri yer alması talep edilebilir. Madencilik sektöründe kullanılan madencilik makineleri, elektrikli ekipman, endüstriyel kimyasallar, patlayıcılar ve tehlikeli maddeler, yedek parçalar ve endüstriyel ürünler için Hava Taşımacılığı Birliği (IATA), Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO), Uluslararası tehlikeli madde yönetmelikleri tarafından öngörülen uluslararası taşıma ve güvenlik etiketleme standartlarına uyulması gerekmektedir.

4.11 Sektörde Ambalajlama

Madencilik sektöründe belirlenmiş ambalajlama kuralları bulunmamakla birlikte, taşınan veya ithal edilen ürünlerin niteliğine göre bazı gereklilikler aranabilir. Ağır makineler, yedek parçalar, patlayıcılar ve kimyasallar, bakır ve kobalt ürünleri ve endüstriyel ekipmanlarda ambalaj taşıma sırasında koruma, neme ve uzun mesafeli nakliye karşı dayanıklı olma, limanlarda ve sınır kapılarında güvenli elleçlemeye uygun olma gibi özellikleri sağlamalıdır. Tehlikeli ürünler, uluslararası taşıma ve güvenlik standartlarına uygun olmalıdır.

4.12 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergâhlar v.b.)

Önemli bakır, kobalt ve altın yatakları da dâhil olmak üzere muazzam mineral zenginliğine sahip olmasına rağmen, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin altyapısı, lojistik ve operasyonel zorluklar nedeniyle madencilik sektörünün daha da büyümesinin önündeki en önemli engellerden biridir. Çok geniş bir coğrafyaya yayılan ülkedeki en önemli sorunlardan biri ulaşım alt yapısının yetersiz olmasıdır. Yetersiz karayolu ağları, eski demiryolu sistemleri ve gelişmemiş limanlar, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki madencilik faaliyetleri için malzeme, ekipman ve malların verimli bir şekilde taşınmasını engellemektedir. Haut-Katanga, Lualaba ve Kivu gibi madenciliğin yoğun olduğu bölgelerdeki yol ağları genellikle kötü durumdadır. Ülkede altyapının gelişmesi, düzenleyici ve yasal zorluklar nedeniyle daha da zor hale gelmektedir.

Sömürge döneminden kalan demiryolu ağı bakımı yapılmadığından kullanılmaz hale gelmiştir. Yalnızca, Katanga Eyeleri madenlerinin Zambiya ve Güney Afrika üzerinden ihracatında kullanılan tren hattı işlemektedir. Trenler aşırı yük ve yolcuyla hareket etmektedir. Kinşasa-Matadi demiryolunun 2025 yılında 5 yıl aradan sonra tekrar faaliyete geçmesi yük ve insan taşımacılığı açısından büyük umutlarla karşılanmış olmakla birlikte henüz beklentileri karşılayacak işlevselliğe sahip olmadığı kısa sürede anlaşılmıştır. Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde bakır ve kobalt gibi dökme emtiaların taşınması için kritik öneme sahip olan eskiyen demiryolu altyapısı, kapasite kısıtlamaları ve gecikmelerden mustarip olup, bazı şirketleri daha pahalı alternatiflere başvurmaya zorlamaktadır.

KDC okyanusa çok küçük bir kıyısı bulunan coğrafyası nedeniyle sınırlı sayıda geleneksel anlamda limana ve birkaç iç nehir limanına sahiptir. Kongo Central eyaletinde bulunan Matadi Limanı Kongo'nun ana ve en büyük limanıdır, ülkenin en önemli ithalat ve ihracat noktasıdır. Atlas Okyanusu'ndan yaklaşık 150 km içeride, Kongo Nehri üzerinde KDC'nin ana limanı olarak işlev görür ancak buradan Kinşasa'ya ürünlerin nakli büyük ölçüde kara yolu ile sağlanmakta, bazen ayları bulabilmektedir. Boma Limanı ülkenin ikinci büyük limanıdır. Kongo Nehri'nin sağ kıyısında inşa

edilen liman, 685 metre uzunluğundadır ve dört rıhtımla donatılmıştır. Matadi Limanı'na göre sınırlı kapasiteye sahiptir ve esas olarak iç nehir trafiğini desteklemektedir. Boma Limanı'nın tesislerini modernize etme ve geliştirme çabaları, çeşitli kargo türlerini taşıma kapasitesini ve verimliliğini artırma çalışmaları devam etmektedir. Şu anda inşası devam eden Banana Limanı, Atlantik Okyanusu kıyısında yer aldığı için geleneksel anlamda bir deniz limanı niteliği taşıyacaktı ancak tamamlanması zaman almaktadır.

Lobito Koridoru projesi, Angola'nın Lobito limanından Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki ve Zambiya'daki madencilik bölgelerine kadar uzanan 1.300 km'lik bir demiryolu ve altyapı projesidir. Güney Afrika genelinde ticareti, sanayileşmeyi ve bölgesel entegrasyonu teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Görüldüğü üzere ülkenin dışarıyla olan lojistik bağlantısı ülke içindeki lojistik imkanlarından daha iyidir. Madencilik ürünleri için başlıca dağıtım yolları şu şekildedir:

Güney Koridoru Kolwezi/Lubumbashi → Zambia → Durban

Lobito Koridoru Katanga → Angola → Lobito Port

Tanzanya Koridoru KDC → Zambia → Dar es Salaam

4.13 Dağıtım Kanalları

Glencore, CMOC, Ivanhoe Mines, ERG, Trafigura gibi büyük maden şirketleri doğrudan ihracat kanalını kullanırlar. Madenler şirketlerce çıkarılır, yerinde konsantre veya katot üretilir ve sonrasında limanlara gönderilir. İkinci olarak bu kadar büyük olmayan şirketler tarafından kullanılan ve KDC'de çok yaygın bir metot olan aracıya / aracı deposuna satış gelmektedir. Ürünler çoğunlukla son kullanıcıya değil emtia traderlarına satılır. Trafigura, Mercuria, Vitol, IXM gibi araçlar finansman ve lojistik sağlar ve diğer ülkelerdeki rafinerilere satış yaparlar. Çin tarafından çıkarılan madenlerin çoğu Çin kontrolünde işlenir ve doğrudan Çin'e gönderilir. Kolwezi, Likasi ve Lubumbashi çevresindeki zanaatkâr madencilik ürünlerinin çoğu öncelikle pazarlık yapan araçlara oradan depolara, traderlara, işleme tesislerine ve ihracatçılara gider. Son yıllarda KDC devleti zanaatkâr kobaltı merkezileştirmeye çalışmaktadır ve bu amaçla Entreprise Générale du Cobalt (EGC) kurulmuştur. EGC zanaatkâr kobaltın satın alınması, işlenmesi ve ihracatını izlenebilir kılmaya çalışmaktadır. KDC'de son yıllarda yerel işleme / smelter kanalı da yaygınlaşmaya başlamıştır. Sadece cevher satmak yerine yerelde rafine etme ve katot üretimi artırılmaya çalışılmaktadır.

4.14 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde e-ticaret gelişmemiş durumdadır. En önemli zorlukların başında ülke çapında karayolunun gelişmemiş olması gelmektedir. Diğer yandan hırsızlığın yaygın olduğu ülkede ürünlerin teslim edilmeyeceğine dair inanış ekonomik aktörlerin e-ticarete karşı temkinli olmasına neden olmaktadır. Henüz elektrik ve internete dahi sınırlı olarak erişim sağlanan ülkede bankacılık gelişme aşamasındadır ve online ödeme sistemi yaygın değildir. Kinşasa / Gombe bölgesinde sınırlı sayıda süpermarket nakit ödeme karşılığında eve teslimat yapmaktadır. Tekstil, mobilya, ikinci el araba gibi ürünlerin tanıtımı için instagram ve facebook pazar yerleri kullanılabilir.

4.14.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Ülkede geleneksel anlamda e-ticaret pazar yeri bulunmamaktadır ancak madencilik alanında faydalanılabilecek dijital platformlar şunlardır.

Platform / Pazaryeri	Ana Aktivite	Web sitesi
Centre d'Expertise, d'Evaluation et de Certification	CEEC tarafından denetlenen, sorumlu kaynak kullanımı ve ihracat takibi için dijital mineral izlenebilirlik sistemi.	https://ceecertification.com/traceability/
Africa Mineral Exchange (Afrimetals)	Afrika mineralleri için B2B mineral ticareti, lojistik çözümleri ve tedarik zinciri hizmetleri.	https://www.afrimetals.com
DealStream	Madencilik yatırım anlaşmaları için çevrimiçi platform.	https://dealstream.com/
CongoVaultExchange	Madencilik projeleri ve emtia ticareti için yatırımcıların bir araya geldiği platform.	https://congoconnect360.lovable.app/congovault-exchange

4.14.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

- ❖ 1 Ocak: Yeni Yıl;
- ❖ 4 Ocak: Bağımsızlık Şehitleri Günü;
- ❖ 16 Ocak: Ulusal Kahraman Laurent Désiré KABILA Günü;
- ❖ 17 Ocak: Ulusal Kahraman Patrice Emery LUMUMBA Günü;
- ❖ 6 Nisan: Simon KIMBANGU'nun Savaş ve Afrika Bilinci Günü;
- ❖ 1 Mayıs: İşçi Bayramı;
- ❖ 17 Mayıs: Silahlı Kuvvetler Günü;
- ❖ 30 Haziran: Bağımsızlık Günü;
- ❖ 1 Ağustos: Ebeveynler Günü;
- ❖ 25 Aralık: Noel

4.14.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

- ❖ Facebook
- ❖ Instagram
- ❖ Tiktok
- ❖ Snap Chat
- ❖ X

❖ Whatsapp (Durum güncellemelerinde ürün tanıtımı yapılmaktadır)

4.14.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri ve E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

KDC’de dijital faaliyetleri düzenleyen 2023 tarihli Dijital Kanun (Code du numérique) yürürlükte olmakla birlikte yalnızca e-ticarete özgü kapsamlı ve müstakil bir yasal düzenleme henüz bulunmamaktadır. E-ticaret faaliyetleri, Dijital Kanun ile genel ticaret, vergi ve tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuat çerçevesinde yürütülmektedir.

4.14.5 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

E-ticarete yönelik olmamakla birlikte madencilik faaliyetlerini destekleyen lojistik ekosistemi, büyük ölçüde uluslararası yük taşımacılığı operatörlerine, bölgesel ulaşım koridorlarına ve uzmanlaşmış gümrükleme şirketlerine bağlıdır. Altyapı ve ulaşım kısıtlamaları nedeniyle, madencilik sektörünün tedarik zincirleri, karayolu, demiryolu, deniz ve hava taşımacılığını birleştiren çok modlu lojistik kanallarına muhtaçtır. DHL, MSC ve KPM Grubu gibi uluslararası şirketler, SOGECODEL SARL gibi yerel operatörlerle birlikte, endüstriyel tedarik, gümrükleme, taşımacılık ve sınır ötesi ticareti kolaylaştırmada stratejik bir rol oynamaktadır.

Şirket	Web sitesi
DHL	https://www.dhl.com/us-en/home.html
FedEx	https://www.fedex.com/en-us/shipping.html
UPS	UPS Retail Store Shipping & Logistic Solutions UPS - United States
MSC	https://www.msc.com/
ShipBob	https://www.shipbob.com/
Sogecodel Sarl	https://sogecodel.com/
KPM Group	https://www.kpm-group.com/agencies/kinshasa

4.15 Tanıtım ve Pazarlama

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde pazarlama ve tanıtım büyük ölçüde yerel ticari ağlar, iş ilişkileri, doğrudan temsil, radyo ve açık hava reklamcılığı, dijital iletişim araçları yoluyla yapılmaktadır. Madencilik sektöründe bu faaliyetler madencilik şirketleri, taşeronlar, endüstriyel tedarikçiler, hükümet kurumları ve lojistik operatörleri aracılığıyla yürütülmektedir.

4.16 Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Küresel alıcılar, elektrikli araçlarda, yenilenebilir enerji altyapısında ve ileri teknolojilerde kullanılan bakır, kobalt, lityum, altın ve diğer stratejik minerallerin düzenli tedarikini güvence altına almaya

odaklanmaktadır. Kongo Demokratik Cumhuriyetinde madenlerin ülke içinde işlenmesi ve zenginleştirilmesi konusuna giderek daha fazla önem verilmektedir. Yatırımcılar ve alıcılar, yalnızca ham mineral ihracatına güvenmek yerine, bakır rafinasyonu, kobalt işleme ve eritme tesislerini içeren projelere giderek daha fazla ilgi göstermektedir.

Yine küresel alıcılar, çevresel, sosyal ve yönetişimsel (ESG) standartlara giderek daha fazla önem vermektedir. Yerelde gerekli özenin gösterilmesi, izlenebilirlik sistemlerinin işlenmesi, çatışmaya konu minerallerde uyum, işgücü standartları ve sorumlu tedarik uygulamalarının benimsenmesi uluslararası pazarlara erişim için olmazsa olmaz şartlar haline gelmektedir.

Gelişmiş madencilik teknolojilerine olan talep de giderek artmaktadır. Madencilik şirketleri ve yatırımcılar, operasyonel verimliliği ve sürdürülebilirliği artırmak için sondaj sistemleri, nakliye kamyonları, çevre izleme sistemleri, otomasyon teknolojileri ve süreç optimizasyon çözümleri de dahil olmak üzere modern ekipman ve teknoloji arayışındadır.

Sektörde altyapı yatırımları öncelikli konular arasında yer almaya devam etmektedir. Alıcılar ve yatırımcılar, madencilik faaliyetlerini ve yerelde işleme faaliyetlerini desteklemek için güvenilir elektrik tedarikine, ulaşım ağlarına, lojistik koridorlarına ve endüstriyel altyapıya giderek daha fazla önem vermektedir.

Geleneksel madenciliğin kayıt altına alınması ve sürdürülebilirliği de giderek önem kazanmaktadır. Çocuk işçiliğine son vermek, güvenlik standartlarını iyileştirmek, çevresel zararı azaltmak ve mineral izlenebilirlik sistemlerini güçlendirmek amacıyla geleneksel ve küçük ölçekli madencilik faaliyetlerinin kayıt altına alınması konusunda uluslararası alanda baskı artmaktadır.

Genel olarak bu eğilimler Kongo Demokratik Cumhuriyeti madencilik sektörünün, geleneksel madencilığe dayalı bir endüstriden, küresel standartlarla ve uzun vadeli endüstriyel kalkınma hedefleriyle uyumlu, yapılandırılmış, sürdürülebilir ve katma değeri bir madencilik ekonomisine doğru kademeli geçişini sağlamaya yöneliktir.

4.17 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde madencilik sektörünü düzenleyen mevzuat 2018 Madencilik Kanunu, 2018 Madencilik Yönetmelikleri, Vergi Kanunu ve Gümrük Kodudur. KDC madencilik sektöründe faaliyet gösteren şirketler DGI ve CAMI tarafından belirtilen kurallara da uymak zorundadır. Ancak daha önce de belirtildiği üzere yürürlükteki mevzuat pratikte her zaman uygulanmamakta, kişiye, şirkete, kuruma ya da ülkeye bağlı farklı uygulamalara rastlanmaktadır.

Madencilik Şirketlerine Uygulanacak Vergiler ve Harçlar

No.	Vergi / Harç	Oran
01	Kurumlar Vergisi	%30
02	KDV (TVA)	%16
03	Madencilik Telif Hakları	Mineral türüne göre değişir.
04	Yüzey Vergisi	5–20 ABD doları/hektar
05	Stopaj Vergisi	%10–%20
06	İthalat Vergileri	Değişken
07	İhracat Vergileri	Değişken

Telif Oranları

No.	Mineral Türü	Telif Oranı
01	Altın ve Değerli Metaller	%3,5
02	Bakır, Çinko, Nikel	%3,5
03	Demir ve Manganez	%2
04	Endüstriyel Mineraller	%1
05	Elmaslar ve Değerli Taşlar	%6
06	Stratejik Mineraller (Kobalt, Lityum, Koltan)	%10

Telif hakkı, üretim maliyetlerine değil, minerallerin ticari piyasa değerine göre hesaplanır. Kobalt, lityum ve koltan gibi stratejik mineraller, küresel enerji dönüşüm sektöründeki önemleri nedeniyle daha yüksek telif oranlarına tabidir.

Gümrük ve KDV Teşvikleri

Madencilik Kanunu madencilik yatırımcıları için çeşitli teşvikler sunmaktadır.

Keşif Aşaması

- KDV'den muafiyetler;
- Arama ekipmanları ve malzemelerine yönelik ithalat vergilerinden muafiyetler;
- Basitleştirilmiş gümrük işlemleri.

Çıkarma Aşaması

- İthalat vergilerinde indirim,
- Bazı madencilik malzemelerine uygulanan KDV'nin askıya alınması;
- Madencilik altyapı yatırımları için hızlandırılmış amortisman.

Bu teşvikler, yatırım maliyetlerini düşürmeyi, yabancı yatırımları teşvik etmeyi ve madencilik gelişimini desteklemeyi amaçlamaktadır.

4.18 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

KDC madencilik sektörü ticaret, yatırım ve işletme faaliyetlerini etkileyen çeşitli genel ve sektöre özgü tarife dışı engellerle karşı karşıyadır.

- **İdari Karmaşıklık ve Bürokrasi:** KDC’de ithalat ve ihracat işlemleri, çok sayıda idari belirsizlik, birbiriyle örtüşmeyen düzenlemeler ve yavaş gümrükleme süreçleri nedeniyle genellikle uzun ve karmaşıktır. Mevzuatta sık sık yapılan değişiklikler, tutarsız uygulamalar ve değişen mali politikalar, uzun vadeli yatırımlar için belirsizlik yaratabilir.
- **Yolsuzluk ve Yönetişim Sorunları:** Yolsuzluk; gümrük işlemleri, lisanslama, vergilendirme ve kamu ihale süreçlerini etkileyen önemli bir sorun olmaya devam etmekte, işletme maliyetlerini artırmakta ve yatırımcılar için belirsizliğe yol açmaktadır.
- **Zayıf Altyapı:** Sınırlı ulaşım altyapısı, yetersiz demiryolu ağları, kötü yol koşulları ve çoğu bölgede elektrik tedarikinin olmayışı, madencilik şirketleri ve ihracatçılar için büyük lojistik engeller oluşturmaktadır.
- **Döviz Kısıtlamaları:** Para birimi düzenlemeleri ve dövize erişimin sınırlı olması, madencilik işletmeleri için uluslararası işlemleri, kar transferini ve ithalat operasyonlarını zorlaştırmaktadır.
- **Madencilik Ruhsatlandırma Prosedürleri:** Arama izinleri, işletme ruhsatları ve çevre izinlerinin alınması zaman alıcı ve idari açıdan zahmetli olabilir.
- **Yerel Kaynak Gereksinimleri:** Madencilik şirketlerinin yerel taşeronlara, yerel iş gücü istihdamına ve yerel tedarike öncelik vermeleri zorunlu tutulmaktadır. Bu da yabancı firmalar için operasyonel kısıtlamaları artırabilir.
- **Çevresel ve Sosyal Uyumluluk Gereksinimleri:** Madencilik işletmecileri, özellikle büyük ölçekli projeler için giderek daha katı hale gelen çevre düzenlemelerine, sosyal sorumluluk yükümlülüklerine ve rehabilitasyon gerekliliklerine uymak zorundadır.
- **İzlenebilirlik ve Sorumlu Tedarik Gereklilikleri:** Kobalt, altın, kalay, tungsten ve tantal ihracatçıları, çatışma mineralleri, işçi standartları ve sorumlu tedarik uygulamalarıyla ilgili uluslararası izlenebilirlik sistemlerine ve gerekli özen standartlarına uymak zorundadır.
- **Sevkiyat Öncesi Muayene ve Belgelendirme Gereklilikleri:** İhracatı ve ithalatı yapılan madencilik ekipmanları, sevkiyat veya gümrük işlemlerinden önce zorunlu muayenelere, sertifikasyon prosedürlerine ve uygunluk değerlendirmelerine tabi tutulabilir.

- **Madencilik Sahalarındaki Güvenlik Riskleri:** Doğu illerinin bazı bölgelerinde, güvenlik sorunları, silahlı grupların faaliyetleri ve yasadışı madencilik operasyonları madencilik faaliyetlerini aksatmaya ve operasyonel riskleri artırmaya devam etmektedir.

İş ortamını iyileştirmeyi, şeffaflığı ve yatırımcı güvenini artırmayı amaçlayan devam eden reformlara rağmen, bu tarife dışı engeller Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki madencilik sektörünün rekabet gücünü ve verimliliğini etkilemeye devam etmektedir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Kongo Demokratik Cumhuriyeti madencilik sektöründe ülkemize somut ihracat potansiyeli sunmamaktadır. Ancak yatırımcılarımız açısından Kongo madenleri önemli yatırım fırsatları barındırmaktadır. Bugüne kadar yatırımcılarımızın Kongo madencilik sektöründen yeterince yararlanamamasının sebeplerinin başında Çin'in sektördeki hâkimiyeti gelmektedir. Arkasında sınırsız devlet desteği bulunan Çinli şirketlerle rekabet etmek ve pastadan pay almak diğer pek çok ülke için zor olmaktadır ancak 2025 Ocak ayında ülkenin doğusunda başlayan çatışmalar neticesinde KDC ABD ile 'maden karşılığı güvenlik' olarak nitelendirilebilecek bir stratejik ortaklık oluşturmuştur. İki ülke arasındaki anlaşma, ABD'li yatırımcılara ülkedeki öncelikli madencilik projelerine tercihli erişim sağlamakta, ABD'nin bakır ve kobalt gibi kritik minerallerin tedarik zincirlerini güvence altına alma ve Çin'e olan bağımlılığı azaltma çabalarını desteklemektedir. KDC için ise ABD ile daha yakın ilişkiler, ülkenin doğu kesimindeki devam eden gerilimler de dâhil olmak üzere ülkede daha geniş bir güvenlik anlamına gelmektedir.

Çin hakimiyetinin azalması ve pazara ABD'li yatırımcıların girmesiyle ABD'li şirketlerle ortaklık yapmaya istekli firmalarımız için yeni fırsatlar doğacaktır. Güvenlik, altyapı, hukukun üstünlüğü gibi başlıklarda hayli zor bir coğrafya olan Demokratik Kongo'da madencilik sektörüne giriş yapmanın görece güvenli yollarından biri konsorsiyumlara katılmaktır.

Diğer yandan Lobito Koridoru'nun tamamlanması madencilik sektöründe oyunun kurallarını değiştirecek niteliktedir. Yatırımcılar için madenleri Tanzania'nın Dar es Salaam limanına taşıyan Çin destekli TAZARA demiryoluna alternatif bir ihracat yoluna sahip olmak anlamına gelmektedir. Proje, Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin Katanga bölgesini Angola'nın Lobito limanına bağlayarak bakır ve kobalt için doğrudan bir çıkış yolu sağlamaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği, Afrika Kalkınma Bankası ve özel sektör konsorsiyumlarından 10 milyar ABD dolarını aşan çok taraflı yatırımlarla desteklenen Koridor tamamlandığında, yalnızca ticaret bağlantılarını güçlendirmekle ve çeşitlendirmekle kalmayacak, aynı zamanda endüstriyel merkezler, tarımsal işleme bölgeleri ve yenilenebilir enerji değer zincirleri için fırsatlar yaratacaktır. Lobito Koridoru projesiyle, üç ülkeyi birbirine bağlayan ulaşım altyapısı tam olarak faaliyete geçtiğinde Zambiya, Kongo Demokratik Cumhuriyeti ve Angola için ihracat fırsatlarını artıracak ve vatandaş hareketliliğini teşvik edecektir. Koridor, ortalama ulaşım sürelerini önemli ölçüde azaltacak, gelecekteki maden aramacılığının yanı sıra metallerin, tarım ürünlerinin ve diğer emtiaların ihracatı için lojistik maliyetlerini ve karbon ayak izlerini azaltacaktır.

Yatırım alanları şu şekilde özetlenebilir:

- Bakır, kobalt, lityum, nadir toprak elementleri, altın ve endüstriyel mineraller için keşif ve geliştirme hizmetleri,
- Sondaj makineleri, taşıma kamyonları, proses kontrol sistemleri, zenginleştirme ve eritme teknolojileri ile çevresel izleme ekipmanları,

- Elektrikli araç bataryaları için batarya kalitesinde kobalt, bakır katotlar ve öncül malzemelerin üretimine yönelik aşağı akış işleme,
- OECD ve ABD standartlarına uygunluk için sorumlu tedarik ve denetim hizmetleri,
- Madencilik toplulukları için enerji, ulaşım ve konut altyapısı.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Yukarıda da bahsedildiği üzere ülkenin sürekli siyasi istikrarsızlıkla mücadele etmesi, sektörde Çin'in agresif hakimiyeti, madencilik sahalarındaki güvenlik riskleri, idari karmaşıklık, bürokrasi, yolsuzluk ve yönetim sorunları, sınırlı ulaşım altyapısı, döviz kısıtlamaları, uzun zaman alan ve idari açıdan zahmetli madencilik ruhsatlandırma prosedürleri, yerel taşeronlara, yerel iş gücü istihdamına ve yerel tedarike öncelik verme zorunluluğu gibi hususlar yatırımcılarımızı bekleyen başlıca tehditleridir. Bu başlıkta kobalt ihracat yasağı ve kota uygulamasından bahsetmek faydalı olacaktır.

KDC, dünyanın en büyük kobalt rezervlerinden bazılarını (küresel arzın yaklaşık %50–70'i), ayrıca bakır, koltan, lityum ve altın rezervlerine sahiptir. Kobalt piyasası 2025 yılına uzun süredir devam eden arz fazlası ve düşük fiyat baskısı altında girmiştir. Kobalt metal fiyatları 2025 Ocak ayına 2016'dan bu yana en düşük fiyat seviyesiyle girmiştir. Bunun nedeni küresel kobalt arzının son beş yılda iki kattan fazla artarak, elektrikli araç ve diğer ürünlerden kaynaklanan talebi önemli ölçüde geçmesidir. Bu durum karşısında dünyanın kobalt ihtiyacının yaklaşık dörtte üçünü karşılayan Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin 2025 Şubat ayı sonlarında kobalt ihracatına dört aylık bir yasak getirmiştir. Bu süreçte en büyük kobalt ithalatçılarından olan Çin mevcut stoklarını kullanmış ve Endonezya'dan kobalt ithal etmeye başlamıştır. KDC yetkilileri Haziran ayında ihracat kısıtlamalarının Eylül ayına kadar uzattığını açıklamış ve kobalt piyasası son çeyreğe kronik arz fazlası yerine dengeye yaklaşarak girmiştir. Ekim ortasında kobalt ihracatına yönelik yasak kaldırılarak 2025 yılı için toplam ihracatı 96.600 metrik tonla sınırlandıran katı bir kota uygulamasına geçilmiş, bu da 2025 yılı son çeyreği için yalnızca 18.125 metrik tonluk bir pay bırakmıştır. Kararın sonucunda kobalt fiyatının iki kattan fazla artmış olmasına bakarak ihracat kısıtlama kararının başarılı olduğunu söylemek mümkündür ancak kobalttan elde edilen gelir 2025 yılı için artış göstermemiştir. Genelde kısa vadeli getirilere odaklanan KDC yönetiminin meyvelerini 2026 2027 yıllarında verecek olan kararlara imza atması ve 2025'te belli miktar kobalt geliri kaybetmeyi göze alması KDC yönetimi açısından olumlu bir imaj çizerken yatırımcılar açısından bir öngörülemezlik algısı oluşturmuştur. KDC'nin öngörülemez uygulamaları elektrikli araç batarya üreticilerini kobalta olan bağımlılıklarını azaltmaya ve alternatifler aramaya itip orta vadede Çin, Belçika ve ABD'nin talebinin azalmasıyla sonuçlanabilir.

7. Madencilik Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Zengin maden yataklarına sahip KDC'ye ülkemizin maden ihracatını artırmasından ziyade madencilik yatırımlarının artırılması önem arz etmektedir. Fonds de Promotion de l'Industrie tarafından belirtildiği üzere, madencilik sektörüne yatırım yapmanın başlıca yollarından biri hâlihazırda madencilik ruhsatına sahip şirketlerle veya devlet portföyündeki madencilik şirketleriyle ortaklık kurmak; diğeri Madencilik Kanunu'nda öngörülen şart ve prosedürlere uygun olarak

doğrudan arama ruhsatı (Permis de Recherche) veya işletme ruhsatı (Permis d'Exploitation) başvurusunda bulunmaktadır.

KDC Anayasası ve Madencilik Kanunu uyarınca, yeraltındaki mineral kaynakların mülkiyeti devlete aittir. Bununla birlikte, Madencilik Kanunu'nda belirtilen mali, teknik ve hukuki yeterlilik şartlarını karşılayan gerçek veya tüzel kişiler, madenlerin aranması, geliştirilmesi, işletilmesi, işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin ruhsatlar alabilmektedir.

KDC madencilik mevzuatı kapsamında başlıca madencilik hakları şunlardır:

- Arama ruhsatı (Permis de Recherche),
- İşletme ruhsatı (Permis d'Exploitation),
- Küçük ölçekli madencilik ruhsatı,
- Maden atıklarının işletilmesine ilişkin ruhsatlar.

Bunlara ek olarak zanaatkâr madenciliği ve taş ocaklarına ilişkin özel düzenlemeler de bulunmaktadır.

Madencilik haklarına sahip olmak isteyen yabancı yatırımcılar genellikle KDC'de kurulmuş veya KDC'de usulüne uygun şekilde kayıt yaptırmış bir şirket aracılığıyla faaliyet göstermektedir. Uygulamada bazı yatırımcılar yerel danışmanlar veya temsilcilerden destek almakla birlikte, Madencilik Kanunu'nda ruhsat sahibi olabilmek için zorunlu bir "maden acentesi" ile çalışma şartı bulunmamaktadır.

İşletme ruhsatı aşamasında, 2018 yılında revize edilen Madencilik Kanunu uyarınca Kongo Devleti, ruhsat sahibi şirket sermayesinde **%10 oranında bedelsiz ve seyreltilmeyen (free carried, non-dilutable)** pay alma hakkına sahiptir. Uygulamada birçok büyük madencilik projesi, devlet şirketleri (özellikle **Gécamines**) ile ortak girişim (joint venture) şeklinde yürütülmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi Kanun'a göre işletme izni almak işletmecinin devlete sermayesinin %10'luk kısmını devretmesi gerekir (Madde 71). Bazı işletmecilerin, hisselerinin %10'unu devlete devretmemek için Gécamines gibi devlete ait izin sahipleriyle ortak girişimlerde bulunmayı tercih ettikleri gözlenmektedir. Ancak Gécamines veya başka bir kamu şirketi ile ortaklık kurulmasının, Madencilik Kanunu'nda öngörülen tüm yükümlülükleri otomatik olarak ortadan kaldırdığı yönünde açık bir yasal hüküm bulunmamaktadır.

İşletme izni sahibine, kendisine verilen mineralleri arama, geliştirme, inşa etme ve işletme konusunda münhasır hak tanır. Ayrıca, izin sahibi, madencilik için gerekli olan tesisleri ve altyapıyı inşa etme, madencilik çevresi içindeki su ve orman kaynaklarını kullanma ve madencilik çevresinden çıkarılan mineralleri işleme, taşıma ve pazarlama hakkına da sahiptir.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Mevzuatta yer almasına rağmen bugüne kadar uygulanmayan Kongolu **vatandaşlar ve çalışanlar** için sermayeye **%10 katılım** zorunluluğunun 2026 itibariyle uygulamaya konulacağını hatırlatmakta fayda vardır. Düzenlemeye göre şirket sermayesinin **%5'i Kongolu gerçek kişilere, %5'i şirket çalışanlarına** ayrılmalıdır. Bu, madencilik işletme izni almak için bir ön koşuldur ancak hukuki belirsizlik (Madencilik Yönetmeliği md 144), yabancı yatırımcı direnci (devletin %10 payı zaten önemli bir maliyet oluşturuyor), devletin önceliğinin üretim artışı olması, çalışanların bilinçsizliği, destek politikalarının eksikliği, yetersiz finansman ve eğitim, sınırlı bilgi erişimi gibi nedenlerle Mart

2018'deki Madencilik Kanunu revizyonundan bu yana hiçbir madencilik şirketi bu hükme uymamıştır. 2025–2026 döneminde hükümetin: "Congolisation du secteur minier" yani madencilik sektörünün Kongolulaştırılması stratejisini benimsemesi, stratejik madenlerin öneminin artması, üretimdeki artan büyümeden yerel halkın fayda görmediği eleştirileri dolayısıyla hükmün uygulanmasına ilişkin karar alınmıştır. KDC Maden Bakanlığı'nın 30 Ocak tarihli kararına göre, madencilik şirketlerinin, **31 Temmuz 2026'ya kadar** öz sermayelerinin %5'ini Kongolu çalışanlara tahsis etmeleri ve bu süre içinde Bakanlığa uyumluluk kanıtlarını sunmaları gerekmektedir.

9. Genel Değerlendirme

KDC dünyanın önde gelen kobalt üreticisi ve Afrika'nın en büyük bakır madencisidir. Ülkeye yapılan doğrudan yabancı yatırım özellikle madencilik sektöründe son yıllarda ivme kazanmıştır. Türk yatırımcıların madencilik sektörüne olan ilgisi 2026 yılı itibariyle artmış durumdadır. KDC için orta vadeli görünüm olumlu olarak değerlendirilmektedir. 2025 Afrika Ekonomik Görünümü (AEO) raporunda, reel GSYİH'nin 2023'teki %8,48'e kıyasla 2024'te %6,46 arttığını belirtmektedir. Bu artış, GSYİH'nin %39'unu, ihracatın %95'ini ve gelirlerin %42'sini oluşturan madencilik sektöründeki büyümeden (2023'teki %19,8, 2024'te %11,6) kaynaklanmıştır. 2025 yılında ise GSYİH büyümesi IMF kaynaklarına göre tahmin edilen %4,8'in üstüne çıkarak %5,28 olmuştur. 2026 büyüme tahminleri ise %5,3 civarındadır. Bununla birlikte, KDC'nin ekonomisi, jeopolitik çatışmalara, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalara ve büyük ticaret ortaklarının büyüme performansına sıkı sıkıya bağlı olduğundan kırılgan olmaya devam etmektedir. Karmaşık arazi mülkiyeti sorunları, çakışan hak iddiaları, yasaların uygulanmasındaki tutarsızlık ve madencilik düzenlemelerinin sık sık değişmesi, yatırımcılar için belirsizlik yaratmaya, projeleri geciktirmeye ve maliyetleri artırmaya devam etmektedir. İzin ve ruhsat süreçlerindeki şeffaf olmayan uygulamalar ve mülkiyet haklarına ilişkin anlaşmazlıklar da operasyonel gecikmelere yol açmaktadır. Ancak değişmesi kısa vadede zor olan tüm bu yapısal sorunlara rağmen maden arama çalışmalarına devam eden ilgi dolayısıyla (özellikle kobalt madeni için) doğrudan yabancı yatırımın artış göstereceği tahmin edilmektedir. ERG (Eurasian Resources Group), Ivanhoe Mines, İsviçre merkezli Glencore ve Çinli CMOG Group başta olmak üzere uluslararası madencilik şirketleri, yeni proje geliştirme, kapasite artırımı ve mevcut operasyonlarını genişletmeye yönelik yatırımlarını sürdürmektedir. GSYİH'nin dörtte birinden fazlasını oluşturan madencilik sektörünün, hem küresel talepteki toparlanma hem de Kamoia-Kakula bakır projesi gibi büyük projeler sayesinde hacmini genişletecek olması dolayısıyla Türk yatırımcıların sektöre giriş yapmak için hala geç kalmadığı değerlendirilmektedir.

Ülkenin doğusu uluslararası aktörlerin çıkar çatışmalarına sahne olmaktadır. Ülkemizin geleneksel anlamda hiçbir zaman bu coğrafyada sömürgecilik faaliyetinde bulunmamış olması, ülkemizin bölgedeki itibarı açısından olumlu olmakla birlikte Kongo madencilik sektöründe bugün önemli bir payımızın olmamasının başlıca sebebi de yine aynı tarihsel duruşumuzdur. Ancak ülkemiz aynı dostane duruşunu koruyarak da Kongo'nun hala büyümeye devam eden madencilik sektöründe faaliyet göstermeye başlayabilir. Diğer yandan Çin, Hindistan, Lübnan gibi büyük oyuncular oyunu KDC'nin kurallarına göre oynamakta, standartlarından taviz vermeyen ülkemiz firmaları ise Kongo kurallarına ayak uydurmakta zorlanmaktadır. 2025'ten itibaren ABD'nin bölgeye karşı yoğunlaşan ilgisi sadece Çin'in sektördeki hâkimiyetini azaltması açısından değil firmalarımıza ABD'li şirketlerle işbirliği yaparak sektöre daha güvenli bir giriş yapma şansı sunması açısından da önemlidir. Genellikle çatışma alanlarında yer alan 3T'nin de bulunduğu maden yataklarından uzak durmanın ve Katanga'da çıkarılan bakır ve kobalta yönelmenin yatırımcılarımız açısından daha güvenli olacağı ve ülkemizi KDC ile Ruanda arasında yaşanan gerilimin bir parçası olmaktan uzak tutacağı değerlendirilmektedir.

10. Yararlı Adresler

Kurum	Ana Fonksiyon	Web sitesi
Office Congolais de Control (OCC)	Kalite kontrolü, uygunluk değerlendirmesi, ithalat ve ihracat denetimi	https://www.occ.cd/
Direction Générale des Douanes et Accises (DGDA)	Gümrük işlemleri ve ithalat kontrolü	https://douane.gouv.cd/
Guichet Unique Intégral du Commerce Extérieur (GUICE)	İthalat/ihracat işlemlerinin elektronik yönetimi	https://segucerdc.com/fr/home
Centre d'Expertise, d'Evaluation et de Certification (E-Trace Platform)	CEEC tarafından denetlenen, sorumlu kaynak kullanımı ve ihracat takibi için dijital mineral izlenebilirlik sistemi.	https://ceecertification.com/traceability/
Africa Mineral Exchange (Afrimetals)	Afrika mineralleri için B2B mineral ticareti, lojistik çözümleri ve tedarik zinciri hizmetleri.	https://www.afrimetals.com
DealStream	Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki kobalt ve bakır fırsatları da dahil olmak üzere emtia ve madencilik yatırım anlaşmaları için çevrimiçi pazar yeri.	https://dealstream.com/
CongoVaultExchange	Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki madencilik projeleri ve emtia ticareti fırsatlarıyla yatırımcıları bir araya getiriyor.	CongoVaultExchange DRC Mineral Marketplace CongoConnect360
Africa Mining IQ	Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ndeki madencilik projeleri, işletmecileri ve yatırım fırsatlarını kapsayan madencilik istihbarat platformu.	https://projectsiq.co.za/default.php

11. Kaynakça

1. Le Point.cd, « Mines artisanales en RDC, comment la loi encadre l'achat et la vente des minerais, et pourquoi le terrain échappe encore au contrôle », (2026)
2. La Tribune Afrique « Concession ferroviaire du corridor de Lobito en RDC: le portugais Mota-Engil préféré des Américains », (2025)
3. Mining weekly, "Infrastructure challenges undermine DRC's mining potential", (2025)
4. EITI – Demokratik Kongo Cumhuriyeti
<https://eiti.org/countries/democratic-republic-congo>
5. ABD Uluslararası Ticaret İdaresi – Kongo Demokratik Cumhuriyeti Ticaret Anlaşmaları
<https://www.trade.gov/country-commercial-guides/democratic-republic-congo-trade-agreements>
6. ABD Uluslararası Ticaret İdaresi – Kongo Demokratik Cumhuriyeti E-Ticaret
<https://www.trade.gov/country-commercial-guides/democratic-republic-congo-ecommerce>
7. ABD Uluslararası Ticaret İdaresi – Dağıtım ve Satış Kanalları
<https://www.trade.gov/country-commercial-guides/democratic-republic-congo-distribution-and-sales-channels>
8. Kongo Demokratik Cumhuriyeti Madencilik Haftası
<https://wearevuka.com/event/drc-mining-week/>
9. Madencilik Konferansı
<https://miningindaba.com/>
10. PDAC Kongresi
<https://www.pdac.ca/konvansiyon>
11. Afrika Madencilik Haftası
<https://africaminingweek.com/>
12. AFSIC – Afrika'ya Yatırım
<https://www.afsic.net/>
13. Maden Bakanlığı – Madencilik Mevzuatı
<https://mines.gouv.cd/fr/legislation-mini%C3%A8re/>
14. Maden Kadastro (CAMI)
<https://cami.cd/>
15. Gécamines
<https://gecamines.cd/>
16. Centre d'Expertise, d'Evaluation et de Certification (CEEC)
<https://ceecertification.com/>
17. Autorité de Régulation des Marchés Publics (ARMP)
<https://www.armp-rdc.org/>
18. ANAPI – Ulusal Yatırım Teşvik Ajansı
<https://www.investindrc.cd/>
19. CTCPM – Madencilik Veri Ambarı
<https://mining-datawarehouse.org/>
20. SAEMAPE
<https://saemape.cd/>
21. PROMINES RDC
<http://www.prominesrdc.cd/>
22. DGDA – Gümrük İdaresi

- <https://douane.gouv.cd/>
23. GUICE / SEGUCE RD <https://seguce-rdc.cd/>
 24. IRMA – Sorumlu Madencilik Güvencesi Girişimi
<https://responsiblemining.net/>
 25. Pakt – Demokratik Kongo Cumhuriyeti
<https://www.pactworld.org/>
 26. IPIS – Uluslararası Barış Bilgi Servisi
<https://ipisresearch.be/>
 27. CEEC E-İzleme Platformu
<https://ceecertification.com/traceability/>
 28. Afrika Maden Borsası (Afrimetals)
<https://www.afrimetals.com>
 29. DealStream – Madencilik Yatırım Pazaryeri
<https://dealstream.com/>
 30. CongoVaultExchange
<https://congoconnect360.com/>
 31. Afrika Madencilik IQ'su
<https://www.africaminingiq.com/>
 32. DHL
<https://www.dhl.com/>
 33. FedEx
<https://www.fedex.com/>
 34. GÜÇ KAYNAĞI <https://www.ups.com/>
 35. MSC – Akdeniz Nakliye Şirketi
<https://www.msc.com/>
 36. ShipBob
<https://www.shipbob.com/>
 37. SOGECODEL SARL
<https://sogecodel.com/>
 38. KPM Lojistik <https://kpm-logistics.com/>
 39. Madencilik Haftalık
<https://www.miningweekly.com/>
 40. MADENLER.CD
<https://mines.cd/>
 41. Zoom Eco
<https://zoom-eco.net/>
 42. DeskEco <https://deskeco.com/>
 43. El Cezire – Lobito Koridoru Makalesi
<https://www.aljazeera.com/economy/2024/12/5/what-is-the-lobito-corridor-cited-by-us-africa-envoy-as-model-for-ties>
 44. Birleşmiş Milletler – Uluslararası Mayıs Farkındalık Günü
<https://www.un.org/en/observances/mine-awareness-day>
 45. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü
<https://www.un.org/en/observances/work-safety-day>
 46. Cargorouter, Ship from Lubumbashi to Durban – Sea, Road, Rail & Air Freight
 47. Wakah logistics, <https://wakah.co.tz/our-routes>
 48. La Tribune Afrique, Concession ferroviaire du corridor de Lobito en RDC: le portugais Mota-Engil préféré des Américains

49. Monrespro, Combien de temps faut-il pour importer des marchandises en RDC ? - Monrespro Afrique
50. IEA, 2024 Manuel des procédures de traçabilité pour les produits miniers échangeables – Politiques - IEA
51. Décret interministériel du 23 Aout 2023, Arrete_Interministeriel_009_010_et_137_ECO-MIN-COM_EXT-Portant-reglementation-et-commercialisation-des-produits-miniers-marchands.pdf
52. DIL, RDC Les services numériques et les transactions électroniques transfrontalières sont-ils soumis à la TVA en RDC ? – Direction fiscale de Lualaba
53. Code du numérique, RDC Livre premier - Titre viii | Droit-Numérique.cd